

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

DERİ ÇİÇEK

ANKARA, 2011

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 08.02.2011 tarih ve 10 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 58 alan ve 222 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. DERİYİ SERTLEŞTİRME	3
1.1. Derinin Elde Edilmesi.....	3
1.2. Deri Çeşitleri.....	4
1.3. Çiçek Yapımında Kullanılan Deriler	6
1.4. Derinin Sertleştirilmesi	6
1.4.1. Jelatin Kola ile Sertleştirme	6
1.4.2. Derinin Jelatin Kola ile Sertleştirilmesinin Yararları.....	6
UYGULAMA FAALİYETİ	7
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	11
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	13
2. KALIP HAZIRLAMA VE SERTLEŞTİRİLMİŞ DERİYE UYGULAMA	13
2.1. Çiçek Kalıbı Elde Etme Teknikleri.....	13
2.1.1. Yapıştırarak Kalıp Çıkarma	13
UYGULAMA FAALİYETİ	14
2.1.2. Bakarak (Göz Ölçüsüyle) Kalıp Çıkarma	15
2.1.3. Ölçerek Kalıp Çıkarma.....	17
UYGULAMA FAALİYETİ	17
2.2. Yapma Çiçekçilikte Kalıp Çeşitleri	19
2.2.1. Yuvarlak Kalıplar (Taç Yaprakları Dörtten Fazla Olanlar).....	19
2.2.2. Artı Şeklinde Kalıplar (Dört Dilimli).....	19
2.2.3. Dipten Yapıştırılanlar (Uzun Kalıplar).....	19
2.3. Hazır Çiçek Kalıbının Çıkarılması	20
UYGULAMA FAALİYETİ	22
2.4. Kalıpları Deriye Uygulama.....	24
2.4.1. Kalıpları, Hesaplanan Sayıya Göre Deriye Çizme	24
UYGULAMA FAALİYETİ	25
2.4.2. Deriye Çizilen Yaprakları Kesme ve Gruplama.....	26
UYGULAMA FAALİYETİ	26
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	29
ÖĞRENME FAALİYETİ-3.....	30
3. DERİYİ RENKLENDİRME	30
3.1. Deri Renklendirmede Kullanılan Araç ve Gereçler	30
3.2. Deriyi Renklendirme	31
3.2.1. Lekeleme	31
UYGULAMA FAALİYETİ-3.....	32
3.2.2. Püskürtme.....	33
UYGULAMA FAALİYETİ	33
3.2.3. Çizgileme	34
UYGULAMA FAALİYETİ	34
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	36
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	37
4. TEL SARMA	37
4.1. Tel Sarmada Kullanılan Araç ve Gereçler	37
4.2. Tel Sarma.....	38
UYGULAMA FAALİYETİ	39

ÖLÇME DEĞERLENDİRME	44
ÖĞRENME FAALİYETİ-5.....	45
5. TOHUM HAZIRLAMA	45
5.1. Tohum Hazırlamada Kullanılan Araç ve Gereçler	45
5.2. Tohum Hazırlama Teknikleri.....	45
5.2.1. Yapıştırarak Tohum Hazırlama	45
5.2.2. Bağlayarak Tohum Hazırlama	46
5.2.3. Bağlayarak ve Yapıştırarak Tohum Hazırlama	46
5.3. Tohum Hazırlama Çeşitleri.....	46
5.3.1. Malzemelerine Göre Tohum Hazırlama	46
5.3.2. Yapılışlarına Göre Tohum Hazırlama	46
UYGULAMA FAALİYETİ	48
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	55
ÖĞRENME FAALİYETİ-6	56
6. ÜTÜ YAPMA	56
6.1. Çiçek Ütülerinde Kullanılan Araç ve Gereçler	56
6.1.1. El Aletleri (El Ütüleri).....	56
6.1.2. Cendere ve Kalıpları	57
6.2. Çiçek Ütüsü Yapma	58
6.2.1. El Aletleriyle Ütüleme	58
6.3. Cendere Yapma	60
UYGULAMA FAALİYETİ	61
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	64
ÖĞRENME FAALİYETİ-7	65
7. TOPLAMA YAPMA	65
7.1. Çiçek Toplarken Kullanılan Araç ve Gereçler.....	65
7.2. Çiçeği Toplama Teknikleri	65
7.3. Çiçeği Toplama.....	65
7.3.1. Teli Yapraklara Yapıştırma.....	66
UYGULAMA FAALİYETİ	67
7.3.2. Taç Yaprakları Toplama.....	69
UYGULAMA FAALİYETİ	69
ÖĞRENME FAALİYETİ-8.....	71
8. DALLAMA YAPMA	71
8.1. Dallama Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler	71
8.2. Dallama Yapma	72
8.2.1. Tele Pamuk ve Kâğıt Sararak Dallama	72
UYGULAMA FAALİYETİ	73
8.2.2. Tabii Dal Kullanarak Dallama	75
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	77
ÖĞRENME FAALİYETİ-9	78
9. TANZİM YAPMA	78
9.1. Tanzim Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler.....	78
9.2. Tanzim Yapma Şekilleri	78
UYGULAMA FAALİYETİ	82
MODÜL DEĞERLENDİRME	84
CEVAP ANAHTARLARI.....	86
KAYNAKÇA.....	88

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB529
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/ MESLEK	Dekoratif El Sanatları
MODÜLÜN ADI	Deri Çiçek
MODÜLÜN TANIMI	Tekniğine uygun deri çiçek çalışmak için deri sertleştirme, modele uygun kalıp çıkarma, kalıpları sertleşmiş deriye uygulama, modele uygun olarak deriyi renklendirme, tekniğine uygun olarak tel sarma, modele uygun tohum hazırlama, ütü yapma, modele uygun çiçekleri toplama, tekniğe uygun dallama ve tanzim yapmayı anlatan öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	“Yapma Çiçekçilikte Temel Teknikler 1-2 ” modüllerini almış olmak
YETERLİLİK	Deri çiçek yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile uygun ortam ve araç gereç hazırlandığında tekniğine uygun deri çiçek yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Tekniğe uygun olarak deriyi sertleştirilebileceksiniz. 2. Tekniğe uygun olarak kalıp hazırlayabilecek ve kalıpları sertleştirilmiş deriye uygulayabileceksiniz. 3. Tekniğe ve modele uygun olarak deriyi renklendirebileceksiniz. 4. Tekniğe ve modele uygun olarak tel sarabileceksiniz. 5. Tekniğe uygun olarak tohum hazırlayabileceksiniz. 6. Tekniğe ve modele uygun olarak deri çiçek ütüsünü yapabileceksiniz. 7. Tekniğe ve modele uygun olarak deri çiçek toplamasını yapabileceksiniz. 8. Tekniğe ve modele uygun olarak deri çiçeğin dallamasını yapabileceksiniz. 9. Tekniğe uygun olarak çiçek tanzimi yapabileceksiniz.

EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Temiz ve aydınlık bir atölye ortamı Donanım: Çalışma masası, sandalye, renkli deri parçaları, jelatin, çaydanlık, su, çakmak, tüp, kase, küvet, tahta kaşık, parşömen kağıdı, karton, çiçek patronları, anten ve çiçek teli, krepon kağıtları, sulu boya fırçası, toplu iğne, kurşun kalem, makas, makara ipi, pens, keçeli kalemler, kağıt havlu, fayans vb.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

El sanatlarının önemli dallarından biri olan yapma çiçek, yapıldığı gereçlere göre isimlendirilir. Seramik, tüy, metal vb. Deri çiçek yapımı da yapma çiçeğin uygulandığı zeminlerden biridir.

Bu modül çalışmasında; deri malzemesinin tanıtımı, çiçek yapımına uygun derilerin seçimi, ev süslemelerinde kullanılan çeşitli yapma deri çiçeklerin doğadaki aslına uygun olarak yapılmasında kullanılan araç gereçler, tekniğe uygun tohum hazırlama, ütü yapma, toplama yapma, dallama yapma ve tanzim yapma aşamaları anlatılmaktadır.

Siz de edindiğiniz bilgi ve kazandığınız becerilerle uygun araç gereci seçerek öğrendiklerinizle ilgili bilgileri uygulama imkânını bulmak, yaratıcı gücünüzü geliştirmek suretiyle aile ve ülke ekonomisine katkıda bulunacaksınız. Bu dalı ve bu dalın çalışma şartlarını tanımanızı sağlayacak; sonraki öğreniminize de rehber olacaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında deri çiçek yapma tekniğine uygun olarak deriyi sertleştirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Deri çiçekte kullanılan derileri araştırınız. Bulabildiğiniz deri örneklerini sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Deri sertleştirme yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. DERİYİ SERTLEŞTİRME

1.1. Derinin Elde Edilmesi

Deri, hayvan vücudunu kıl, tüy ve pulla kaplayan örtüdür. Hayvanın vücudunu dış etkilere karşı koruyan derinin yaş, cins, ırk, mevsim, beslenme ve bakım şartlarına göre yapısında değişiklik gösteren özellikleri vardır.

Et kombinalarında veya bu işi yapan diğer yerlerde kesilen hayvanların derileri dikkatlice yüzülür. Yüzülen deriler özürsüz bir bütün olarak çıkarılmaya çalışılır. Böylece elde edilen deriye “yaş deri” denir. Hemen işlenmeyecekse kokmaması için deri imalathanelerine veya fabrikalarına gönderilir.

Yüzüldükten sonra hemen işlenmeyen deriler, uzun süre muhafaza edilemez. Kokar ve hava temasında suyunu kaybederek sertleşir. Buna engel olmak için derinin iç kısmı tuz, şap gibi maddelerle ovularak kurutulur. Bu şekilde bozulması önlenmiş olur. Derinin bu hâline “ham deri” denir. Böylece deri, fabrika ve imalathanelere (tabakhane) ya ham deri ya da yaş deri hâlinde gelir.

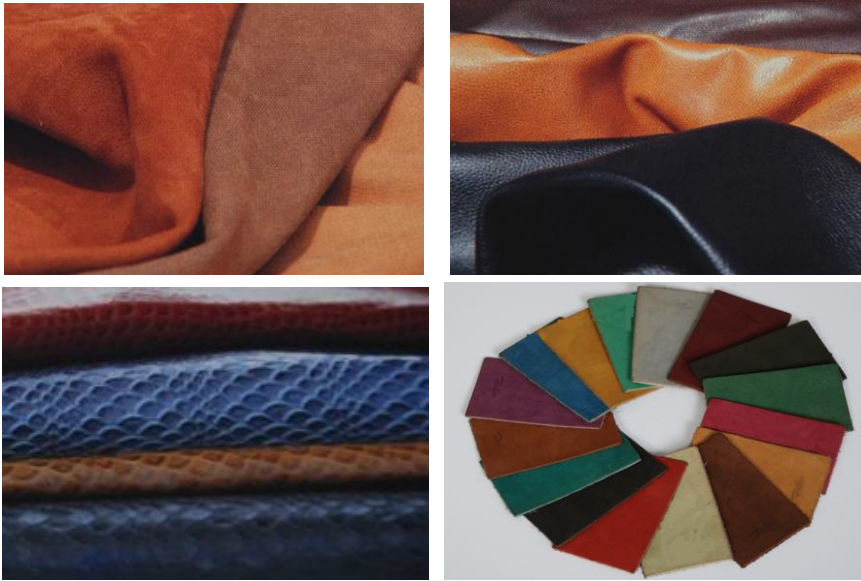
Tabakhanelere ham ve yaş olarak gelen derilere traşlama, sepileme, kurutma ve perdahlama işlemleri uygulandıktan sonra kullanıma hazır hâle gelmiş olur. Çiçek yapımında kullanılan ince deriler tanen havuzlarında 3-4 ay bekletilir. Kösele gibi kalın deriler ise 1-2 yıl bu havuzlarda bekletilir.

1.2. Deri Çeşitleri

Deriler hazırlanışları ve görünüşlerine göre isim alır. En ince derilere glase, süet, parlak olanlarına rujan, kalın olanlarına da vidala denir.

- **Glase:** Çok ince ve yumuşak bir deri çeşididir. Oğlak (keçi yavrusu) derilerinden yapılır. Kuzu derisinden yapılan glaseler de vardır. Bunlar daha kalın ve dayanıksızdır. Glase deriden erkek ve kadın eldivenleri, çiçek, yumuşak kadın ayakkabıları yapılır.
- **Süet:** Keçi, oğlak, koyun, kuzu gibi küçükbaş hayvanlardan elde edilen derilerin tersinin özel makinelerle fırçalanarak tüylendirilmesiyle elde edilir. İstenilen renge boyanabilir. Çiçek yapımına uygun bir deri çeşididir.
- **Güderi:** Ceylan, karaca, geyik bazen de keçi ve koyun derilerinin yağla sepiyenmesinden elde edilir. Çok yumuşak ve tutumlu ince derilerdir. Cam silme, temizleme işlevinde ve ayrıca giysi, eldiven yapımında kullanılır.
- **Maroken:** Küçükbaş hayvan derilerinin özellikle keçi derisinin sepiyenmesiyle elde edilir. Yüzeyinin taneli görünüşü, derinin en önemli özelliğidir. Girinti ve çıkıntı baskı ile elde edilir. Bu deri ilk defa Fas'ta yapıldığı için marok kelimesine bağlı olarak maroken adını almıştır.
- **Rujan:** Büyük ve küçükbaş hayvan derilerinden elde edilir. Yumuşaklığı ve su geçirmemesi en önemli özelliğidir. Rujan derinin parlaklığı, derinin bir yüzünün cilalanmasıyla olur. Kemer, çanta ve ayakkabı yapımında kullanılır.
- **Meşin:** Koyun ve keçi derilerinin çeşitli yöntemlerle sepiyenmesinden elde edilen doğal renkte veya boyanmış, ince, yumuşak, elastiki derilerdir. Ayakkabı astarı, dekoratif ürünlerin yapımı ve ciltçilikte kullanılır.
- **Sahtiyan:** Keçi derilerinin işlenip türlü usullerle sepiyenmesinden elde edilen **tabii renkte veya boyanmış yumuşak derilerdir.**
- **Vidala:** Glase deriye nazaran daha kalın ve sert olan bu deri, büyükbaş hayvan derilerinin krom tuzları ile sepiyenmesi ile elde edilir. Erkek ayakkabı yüzleri, spor çantalar ve kemer yapımında kullanılır.
- **Vaketa:** Büyükbaş hayvanların genç ve erkek olanlarının derilerinden yapılır. Genellikle tabii rengi ile kullanıldığı gibi boyanıp desen verilerek de kullanılabilir. Çatlamaz, su geçirmez sağlam bir deridir. Botların ve asker postallarının yapımında kullanılır.
- **Kösele:** Büyükbaş hayvan derilerine kösele denir. Kösele derinin tersleri vaketa yapımında kullanılır. Kromlu kösele, sabunlu kösele ve kayışlık kösele gibi çeşitleri vardır. Asker postalları ve spor ayakkabı yapımında kullanılır.
- **Domuz derisi:** Çok sağlam, kendinden desenli, lüks ve dayanıklı bir deridir. Çanta, bavul, giysi yapımında kullanılır.
- **Davul derisi:** Dana, domuz ve eşek derileri, kılları ve yağları temizlendikten sonra sünger taşı ve tebeşir tozu ile ovulur, gerilerek havada kurutulur. Şeffaf ve sert bir hâle gelen deri, müzik aletleri ve dekoratif süslemelerde kullanılır.

- **Ak deri:** Koyun, keçi ve ceylan derilerinin ponza taşıyla temizlenip kâğıt gibi düz ya da pürüzsüz bir hâle getirilmesiyle elde edilir. Kâğıt bulunmadan önceki zamanlarda yazılar bu deri üzerine yazılıyordu.
- **Napa:** Küçük ve büyükbaş hayvan derilerinin genellikle krom tuzlarıyla sepilenmesinden elde edilir. Yüzeyi düzgün veya tanecikli, ince, yumuşak, esnek ve mukavemetli, çeşitli renkleri olan derilerdir.
- **Nubuk:** Genç sığır derilerinden krom sepilmesi yapılarak elde edilen ince ve yumuşak tutumlu derilerdir. Yüzeyi hafif zımparalanmıştır.
- **Fantezi deriler:** Timsah, yılan, ceylan, kertenkele derilerinin yağla sepilmesi ile elde edilen derilerdir. Kemer, çanta, ayakkabı, giyim eşyası ve çeşitli aksesuarlarda kullanılır.
- **Yapay (suni) deriler:** Dış görünümü bakımından tabii deriye benzer, suya karşı dayanıklı bir malzemedir. Mobilyacılıkta, bavul, çanta, cilt vb. eşyaların yapımında kullanılır.

Resim 1.1: Deri çeşitlerinden örnekler

Resim 1.2: Yapay (suni) deri örnekleri

1.3. Çiçek Yapımında Kullanılan Deriler

Deri çiçek yapımında, artık deri parçalarından yararlanılır. Glase, süet, maroken ve meşin gibi ince deriler arkası tıraşlanmış deriler olduğundan çiçek yapımına uygundur.

Deri çiçeklerin yeşil yapraklarında, yeşil yapraklık kumaş kullanılabilir. Süet, deri ve lame birbirine karıştırılarak da kullanılabilir.

Resim 1.3: Çiçek yapımında kullanılan deri örnekleri

1.4. Derinin Sertleştirilmesi

1.4.1. Jelatin Kola ile Sertleştirme

Jelatin kokusuz, renksiz, tatsız bir maddedir. En iyi cinsi koyun kemiklerinin veya dana kafalarının ilk kaynatma ürünlerinin buharlaştırılmasından elde edilir.

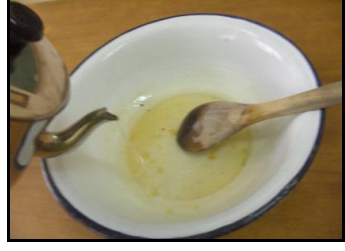
Resim 1.4: Yaprak jelatin

1.4.2. Derinin Jelatin Kola ile Sertleştirilmesinin Yararları

Deri üzerine kalıpları etrafından çizmenin kolay olması, çizilen kalıpların kolaylıkla kesilebilmesi, boyanın iyi tutması, ütülerle verilmek istenilen şeklin iyi tutması ve şeklini uzun süre koruyarak kalıcı olabilmesi için derilerin jelatin ile sertleştirilmesi önemlidir.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Jelatin kola hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İki adet yaprak jelatini kırınız.	 Resim 1.5: Kırılmış jelatin
➤ Suyu kaynatınız, az miktarda suyla jelatin tamamen eriyene kadar eziniz.	➤ Hiç parça kalmamasına dikkat ediniz. Resim 1.6: Sıcak su ekleme
➤ Yumurta akı kıvamına gelinceye kadar kaynar su ilave ederek hızla karıştırınız.	 Resim 1.7: Jelatini karıştırıp eritme

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Deriyi jelatin kola ile sertleştiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Derileri seçiniz.	➤ Yapacağınız çiçeğin özelliğine uygun renkte deriler olmasına dikkat ediniz. Resim 1.8: Renkli deri
➤ Sertleştirici maddeyi (jelatin) hazırlayınız.	 Resim 1.9: Jelatin kola
➤ Derilerin tersine pamuk parçası veya bir fırça yardımıyla erimiş jelatin kolayı yediriniz.	 Resim 1.10: Deriye jelatin sürme

➤ Sertleştirici madde soğumadan derilerin tersine jelatin kolayı yediniz.	
➤ Kurumaya bırakınız.	➤ Kolalanan deriyi gerdirerek gerekirse deri kenarlarına ağırlıklar koyarak kurumaya bırakınız. Resim 1.11: Deriyi kurutma

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Derinin nasıl elde edildiğini öğrendiniz mi?		
2. Deri çeşitlerini öğrendiniz mi?		
3. Çiçek yapımında kullanılan deri çeşitlerini öğrendiniz mi?		
4. Derinin hangi madde ile sertleştirildiği hakkında bilgi edindiniz mi?		
5. Deri sertleştirmenin gereğini öğrendiniz mi?		
6. Tüpü yaktınız mı?		
7. Çaydanlığı ocağa koydunuz mu?		
8. Suyu kaynattınız mı?		
9. Yeterli miktarda jelatin kolayı küvete kırdınız mı?		
10. İki adet yaprak jelatini kırdınız mı?		
11. Suyu kaynatıp az miktarda suyla jelatin tamamen eriyene kadar ezdiniz mi?		
12. Yumurta akı kıvamına gelinceye kadar kaynar su ilave ederek hızla karıştırdınız mı?		
13. Yapacağınız çiçek için deri seçimi yaptınız mı?		
14. Sertleştirici maddeyi hazırladınız mı?		
15. Sertleştirici maddeyi derinin tersine bir parça pamukla tampon yaparak yedirdiniz mi?		
16. Kurumaya bıraktınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise ölçme ve değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak değerlendiriniz.

1. Hayvan vücudunu kıl, tüy ve pulla kaplayan örtüyedenir.
2. Hayvanın vücudunu dış etkilere karşı koruyan derinin yapısında değişiklik gösteren özellikler nelerdir?
 - A) Yaş
 - B) Irk
 - C) Beslenme
 - D) Bakım şartları
 - E) Hepsi
3. () Kâğıt bulunmadan önceki zamanlarda yazılar ak deri üzerine yazılıyordu.
4. () Rugan derinin parlaklığı, derinin bir yüzünün fırçalanmasıyla oluşturulur.
5. Çok sağlam, kendinden desenli, lüks ve dayanıklı olan deri çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Davul derisi
 - B) Süet
 - C) Kösele
 - D) Domuz derisi
 - E) Hiçbiri
6. () Nubuk, küçükbaş ve büyükbaş hayvan derilerinin genellikle krom tuzlarıyla sepilenmesinden elde edilir.
7. Fantezi deriler hangi hayvanın derisinden elde edilir?
 - A) Timsah
 - B) Kertenkele
 - C) Ceylan
 - D) Yılan
 - E) Hepsi
8. () Glase, süet, maroken ve meşin gibi ince deriler, arkası tıraşlanmış olduğundan her çiçek yapımına uygun derilerdir.

9. Aşağıdakilerden hangi madde derinin sertleştirilmesinde kullanılır?

- A) Tutkal
- B) İrmik
- C) Jelatin
- D) Kükürt
- E) Kola

10. () Jelatin kola, derinin tersine uygulanır.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında deri çiçek yapımı tekniğine göre kalıp hazırlayarak sertleşmiş deriye kalıpları uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Deri çiçek yapımında kalıpları sertleşmiş deriye uygulama yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri ve örnekleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. KALIP HAZIRLAMA VE SERTLEŞTİRİLMİŞ DERİYE UYGULAMA

Kalıp hazırlamak için;

- Parşömen kâğıdı,
- Kurşun kalem,
- Yapıştırıcı,
- Tabii veya yapma model çiçek,
- Resimler,
- Makas,
- Hazır kalıp kitapları vb. malzemeler gereklidir.

2.1. Çiçek Kalıbı Elde Etme Teknikleri

Kalıp yapma, çiçekçilikte çalışmaların temelini teşkil eder. Bu nedenle kalıp çıkarmanın önemi büyüktür. Kalıp ne kadar düzgün çıkarılırsa sonuç o kadar başarılı olur.

Kalıp; çiçeğin çanak, taç ve yeşil (sap) yapraklarının aslına uygun olarak çıkarılan (karton, asetat vb. gereçler kullanılarak) parçalardır. Çizme ve kesme işleminin düzgün olması için kalıp; kâğıt gibi ince, mukavva gibi kalın malzemeden çıkarılmamalıdır.

Çiçek kalıpları üç şekilde elde edilir.

2.1.1. Yapıştırarak Kalıp Çıkarma

Canlı çiçeklerden çiçek yaprakları kopararak elde edilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Yapıştırarak kalıp çıkarınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kopya edilecek çiçeği seçiniz.	➤ Seçilen çiçeğin taze ve diri olmasına dikkat ediniz.
➤ Çiçeğin taç, çanak ve yeşil yapraklarını küçük bir makasla veya jiletle birbirinden ayırınız.	➤ Taç ve çanak yapraklara zarar vermeden ayırmaya dikkat ediniz.
➤ Taç, çanak ve yeşil yaprakları kendi aralarında boy boy gruplara ayırınız.	➤ Her gruptan kaç adet olduğunu tespit ediniz.
➤ Her gruptan en düzgün ve güzel olanını seçiniz.	➤ Amaca ulaşmak için doğru seçim yapınız.
➤ Seçilen bu yaprakları pensle tutarak üzerine yapıştırıcı sürülmüş kartona, kıvrımlarını düzelterek yapıştırınız.	➤ Yaprakları parçalamadan yapıştırmaya özen gösteriniz.
➤ Bir ağırlığın altında kurumaya bırakınız.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Kuruduktan sonra sivri uçlu bir kalemle etrafını çiziniz.	➤ Girinti ve çıkıntıları, bozuklukları düzelterek çizmeye dikkat ediniz. Kalıp çıkarırken çiçeğin büyüüp küçülmemesi için dikkatli olunuz.
➤ Kartonu bu çizgi üzerinden kesiniz.	➤ Keserken köşe oluşturmamak için küçük ve keskin makas kullanınız.
➤ Çizilen kalıplardan (kumaşa uygularken temiz olmaları için) birer kopya daha çıkararak üzerlerine çiçeğin adını, kaçınıcı boy olduğunu ve bir çiçek için kaç adet olacağını yazınız.	➤ Çıkardığınız kalıpları kâğıt arasına katlayarak bir zarf içinde muhafaza ediniz.

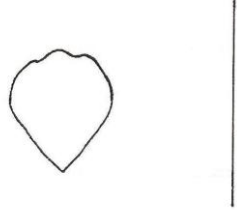
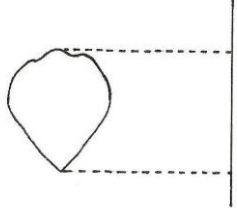
2.1.2. Bakarak (Göz Ölçüsüyle) Kalıp Çıkarma

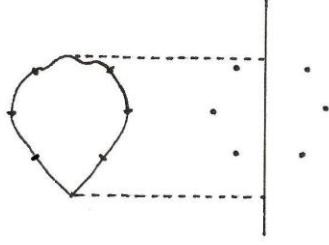
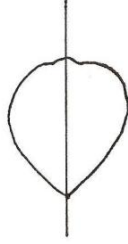
Yapılacak çiçeğin tabiisi veya yapılmış örneği elde yoksa resimlerden (kartpostal, takvim yaprakları) bakarak takriben göz ölçüsü ile kalıplar belirlenerek çizilir.

Not: Belirlenen kalıplar önce mulaj kâğıdından gereken sayıda kesilerek prova yapıldığında hata varsa düzeltilir ve istenilen amaca ulaşılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Bakarak çiçek kalıbı çıkarınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Modelinizi kitap, kart veya takvim yapraklarından seçiniz.	➤ Araştırmacı olunuz.
➤ Taç yaprak boylarını tespit ediniz.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Kâğıt üzerine dik bir çizgi çiziniz.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Bu çizgiye paralel, taç yaprağın boyunu tahminen işaretleyiniz.	➤ En küçük boydan başlayarak sırayla çalışınız. Şekil 2.1: Taç yaprağına paralel çizgi
➤ Yaprığın en geniş olduğu yerden dik çizgiye doğru yatay çizgi ile işaretleyiniz.	➤ Ölçüyü kontrol ediniz. Şekil 2.2: Tahmini oran hesaplama

➤ Bu çizgi üzerinde yaprağın çeşitli noktalarını işaretleyiniz.	 Şekil 2.3: Yaprak çevresini işaretleme
➤ Belirlenen noktaları birleştiriniz.	➤ Yaprakın resimdeki şekline dikkat ediniz. Şekil 2.4: Yaprakı çizme
➤ Her boydan gerekli patronları aynı şekilde çıkartınız.	➤ Kontrol ediniz.
➤ Hazırlanan patronların sayılarını model resme göre tespit ediniz.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Yaprakları mulaj kâğıdından tespit edilen sayıya göre çoğaltınız.	➤ Belirlenen kalıpları önce mulaj kâğıdından gereken sayıda keserek prova yaparsanız hatanız varsa düzelir, istenilen amaca ulaşırsınız.
➤ Çoğaltılan yapraklara (resme bakarak) biraz şekil verip toplayınız.	➤ Mulaj kâğıdından yaptığınız kalıp çalışmasını kontrol ediniz.
➤ Gerekli düzeltmeleri yapınız.	➤ Gerekliyorsa tekrar mulaj hazırlayıp kontrol ediniz.
➤ Elde edilen patronları kartona geçirip kesiniz.	➤ Temiz çalışınız.

2.1.3. Ölçerek Kalıp Çıkarma

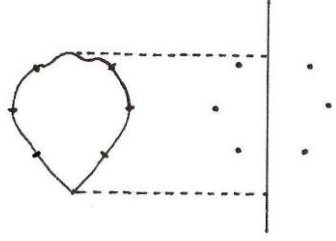
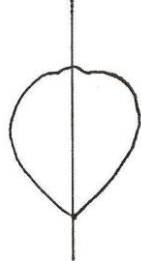
Elimizdeki tabii veya yapma model çiçek tek olduğu takdirde bu çiçeği parçalamak sakıncalı olur. Çünkü yapacağımız çiçek tamamlanıncaya kadar bu modelin elimizde olduğu gibi bulunması gerekir. Bu gibi durumlarda yapıştırarak kalıp çıkarma yöntemini uygulamak mümkün olmaz. Bu nedenle ölçerek kalıp çıkarma yöntemi uygulanır.

Not: Belirlenen kalıplar önce mulaj kâğıdından gereken sayıda kesilerek prova yapıldığında hata varsa düzeltilir, istenilen amaca ulaşılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Ölçerek çiçek kalıbı çıkarınız.

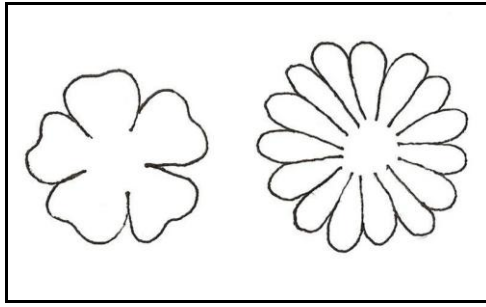
İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Model çiçeği alınız.	➤ Tabii veya yapma olabilir, unutmayınız.
➤ Taç yaprak boylarını tespit ediniz.	➤ Sayılarını doğru tespit ediniz.
➤ Karton üzerine cetvelle bir dikey çizgi çiziniz.	➤ Düzenli olunuz.
➤ Cetvelle her taç yaprak boyunun ölçüsünü belirleyiniz.	➤ En küçük boydan başlayarak sırayla çalışınız.
➤ Bulunan ölçüyü dikey çizgiye paralel olarak çiziniz.	 Şekil 2.5: Paralel çizgi çizme
➤ Yaprığın en geniş olduğu yerden dik çizgiye doğru yatay çizgi ile işaretleyiniz.	 Şekil 2.6: Oran hesaplama

➤ Yaprığın büyüklüğüne ve şekline göre en ölçülerini, çeşitli yerlerinden aynı şekilde alınız.	➤ Bu ölçüleri, yaprağın dibinden ne kadar yükseklikte aldıysanız karton üzerindeki boy çizgilerinin alt ucundan itibaren aynı yüksekliğe gelmek üzere boy çizgisine orta noktasından dikey olarak uygulayınız.
➤ Bu ölçüleri yatay çizgi üzerinde yarısı bir tarafa yarısı diğer tarafa olmak üzere işaretleyiniz.	 Şekil 2.7: Kenarları işaretleme
➤ Modele de bakarak noktaların arasını birleştirerek şekli meydana getiriniz.	➤ Belirlenen noktaları yaprağın şekline dikkat ederek birleştiriniz. Şekil 2.8: Yaprığı çizme
➤ Her boydan gerekli patronları aynı şekilde çıkarınız.	➤ Gereken yapraklarda, alt uçta 0,5 cm yapıştırma payı veriniz.
➤ Numaralayıp adetlerini üzerine yazınız.	➤ Sayılarını kontrol ediniz.
➤ Elde edilen patronları kontrol ederek kartona geçirin.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Kartonu çizgilerin üzerinden keserek kalıp elde ediniz.	➤ Çanak ve yeşil yapraklar da aynı şekilde hazırlanır, unutmayınız.

2.2. Yapma Çiçekçilikte Kalıp Çeşitleri

2.2.1. Yuvarlak Kalıplar (Taç Yaprakları Dörtten Fazla Olanlar)

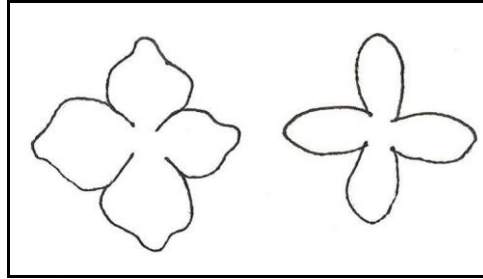
Düğün çiçeği, bahar, kandamlası, çardak gülü gibi çiçeklerin kalıpları bu gruba dâhildir. Bu şekilde patronlar için verev olması önemli değildir. Kumaş üzerine ne şekilde uygulanırsa uygulansın bir tarafı mutlaka kumaşın düz ipliğine gelecektir. Bu nedenle verev yönü gözetilmeden sadece kumaştan ekonomik tarzda yararlanılacağı düşünülerek çizilir ve kesilir.

Şekil 2.9: Yuvarlak kalıplar

2.2.2. Artı Şeklinde Kalıplar (Dört Dilimli)

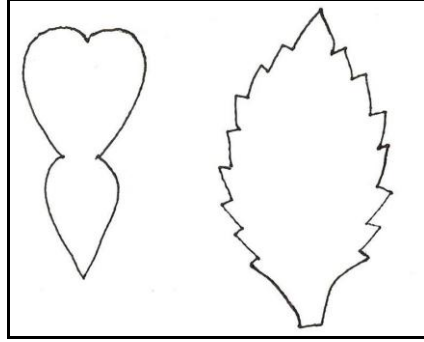
Bu şekildeki kalıplar, dilimlerinin her birinden verev geçecek şekilde kumaşa uygulanır. Aynı zamanda fazla kumaş ziyan edilmemesine dikkat edilir.

Şekil 2.10: Artı şeklinde kalıplar

2.2.3. Dipten Yapıştırılanlar (Uzun Kalıplar)

En ve boyunun en geniş noktaları verev yönüne gelmek üzere kumaşa uygulanır. Karanfil, sümbül gibi çiçeklerin taç yaprakları ve genellikle yeşil yapraklar bu gruba girer.

Şekil 2.11: Dipten yapıştırılanlar (uzun kalıplar)

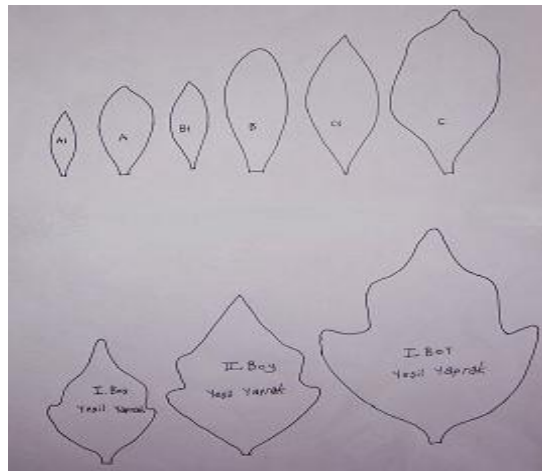
2.3. Hazır Çiçek Kalıbının Çıkarılması

Çiçek kalıpları yukarıda açıkladığımız yöntemlerle elde edildiği gibi denenmiş hazır çiçek kalıp kitaplarından da elde edilebilir.

Resim 2.1: Deri Atatürk çiçeği

Hazır çiçek kalıbını parşömen kâğıdına çizme

Şekil 2.12: Atatürk çiçeği hazır kalıbı

- **Kalıpları kartona yapıştırma:** Kalıpların çizimi yapıldıktan sonra çizim yapılan kâğıt bir yapıştırıcı yardımı ile karton üzerine yapıştırılır.
- **Kalıpları numaralandırma:** Kalıplar boylarına göre numaralandırılır. Her kalıbın üzerine bir çiçek için gerekli olan sayı yazılır.
- **Karton kalıpları kesme:** Karton üzerine yapıştırılan kalıplar çizgilerin içinden ince uçlu bir makas yardımı ile dikkatli bir şekilde kesilir.
- **Kalıpları boyutlarına göre gruplandırma:** Kesilen kalıplar gözden geçirilir. Boylarına ve yaprak çeşitlerine göre gruplandırılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Hazır çiçek kalıpları kullanarak kalıp çıkarınız ve gruplayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hazır kalıp kitabından veya oluşturulmuş kalıp defterlerinden yapılacak çiçeğin kalıbını, üzerine parşömen kâğıdı koyarak kopya ediniz.	 Resim 2.2: Hazır kalıbı parşömene çizme
➤ Parşömen kâğıdına çizilen kalıpları, kesmeden kartona yapıştırınız.	 Resim 2.3: Kartona yapıştırma
➤ Kartona yapıştırılan kalıpları, boy ölçüsüne göre numaralandırınız.	➤ Düzenli olunuz.
➤ Üzerlerine bir çiçek için deriden kaç adet çıkarılacağını yazınız.	➤ Titiz çalışınız.

- Kartona yapışan ve üzeri numaralandırılan kalıpları çizgi üzerinden, köşe yapmadan ve net bir şekilde kesiniz.

Resim 2.4: Kalıpları kesme

- Kesilen kalıpları boylarına göre dizerek deriye uygulanacak hâle getiriniz.

Resim 2.5: Boylarına göre gruplama

Resim 2.6: Atatürk çiçeğinin karton kalıpları

2.4. Kalıpları Deriye Uygulama

Yukarıda yuvarlak, artı şeklinde ve dipten yapıştırılan taç yapraklar olarak açıklamıştık.

Çiçek kalıplarını deriye uygulama, derinin tersine ve ince uçlu kurşun kalem ile yapılmalıdır.

Tükenmez kalem ve keçeli kalem hata yapıldığında silinemediği için kullanılmamalıdır. Deriye kalıplar doğrudan uygulanır. Vereve dikkat edilmesi gerekmez.

2.4.1. Kalıpları, Hesaplanan Sayıya Göre Deriye Çizme

UYGULAMA FAALİYETİ

Kalıpları, hesaplanan sayıya göre deriye çiziniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Deriyi hazırlayınız.	 Resim 2.7: Sertleştirilmiş deri
➤ İnce uçlu kurşun kalem hazırlayınız.	 Resim 2.8: Kurşun kalem
➤ Kalıp üzerinde yazan sayı kadar çiçeği deriye çiziniz.	➤ Çiçek kalıplarını derinin tersine çizmeye dikkat ediniz. Resim 2.9: Çiçek kalıplarını çizme
➤ Sol elin işaret parmağı ile kalıbın üzerine bastırınız.	➤ Derinin tersine bir seferde çift çizgi yapmadan, kirlenmeden çizmeye özen gösteriniz.
➤ Sağ elinizle dik tutulan sivri ve sert uçlu bir kurşun kalemle kalıbın çevresini çiziniz.	➤ Temiz çalışmaya özen gösteriniz.

2.4.2. Deriye Çizilen Yaprakları Kesme ve Gruplama

- **Makas ile kesme:** Üzerine kalıp şekli çizilmiş olan deri, küçük yuvarlak uçlu keskin bir makas ile çizgi içinden kesilir.

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Çizilen yaprakları düzgün bir şekilde kesiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İnce, küçük uçlu keskin bir makas hazırlayınız.	➤ Makasın keskinliğini artık deri parçalarında deneyerek kontrol ediniz. Resim 2.10: Çizilen yaprakları kesme
➤ Üzerine kalıp şekli çizilmiş olan deriyi çizgi içinden kesiniz.	➤ Kesilen kısımlar üzerinde kalem izlerinin kalmamasına dikkat ediniz.

- **Gruplama:** Kesilen yapraklar kalıp üzerinde yazan sıralamaya göre boylarına ayrılarak gruplandırılır.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Kesilen yaprakları boylarına göre gruplayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kesilen yaprakları kalıp üzerinde yazan sıralamaya göre (boylarına göre) gruplandırınız.	 Resim 2.11: Gruplanmış taç yapraklar Resim 2.12: Gruplanmış yeşil yapraklar

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kopya edilecek çiçeği seçtiniz mi?		
2. Hazır kalıp kitabından veya oluşturulmuş kalıp defterlerinden yapılacak çiçeğin kalıbını, üzerine parşömen kâğıdı koyarak kopya ettiniz mi?		
3. Parşömen kâğıdına çizilen kalıpları, kesmeden kartona yapıştırdınız mı?		
4. Kartona yapıştırılan kalıpları, boy ölçüsüne göre numaralandırdınız mı?		
5. Üzerlerine bir çiçek için deriden kaç adet çıkarılacağını yazdınız mı?		
6. Kartona yapışan ve üzeri numaralandırılan kalıpları çizgi üzerinden, köşe yapmadan ve net bir şekilde kestiniz mi?		
7. Kesilen kalıpları boylarına göre dizerek deriye uygulanacak hâle getirdiniz mi?		
8. Kartondan kesilen çiçek kalıplarını derinin tersine ince uçlu kurşun kalemle çizdiniz mi?		
9. Derinin tersine çizilen kalıpları ince uçlu makasla kestiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise Ölçme ve Değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen sorulardaki boşluklara uygun ifadeleri yerleştirerek faaliyete ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. ; çiçeğin çanak, taç ve yeşil (sap) yapraklarının aslına uygun olarak çıkarılan (karton, asetat vb. gereçler kullanılarak) parçalardır.
2. Çiçek kalıbı , ve teknikleri ile elde edilir.
3. Elimizdeki tabii veya yapma model çiçek tek olduğu takdirde çiçek kalıbınıtekniki ile çıkarmak sakıncalı olur.

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

4. () Yapma çiçekçilikte kalıp çeşitleri artı şeklinde, yuvarlak ve dipten yapıştırılanlar olmak üzere 3'e ayrılır.
5. () Üzerine kalıp şekli çizilmiş olan deri, küçük yuvarlak uçlu keskin bir makas ile çizginin içinden kesilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ediniz. Hatalı yanıtlarınız için konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınız tamamen doğru ise sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında, deri çiçek yapımı tekniğine göre deriyi renklendirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Deri çiçek yapımında renklendirme yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri ve örnekleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. DERİYİ RENKLENDİRME

3.1. Deri Renklendirmede Kullanılan Araç ve Gereçler

Deride boyama işlemi yapılmaz. Deriler doğal renkleriyle doğrudan çiçek yapımında kullanılır. Arzu edilirse çiçeğin özelliğine göre farklı boya kalemleri ve boyalarla çizgileme, lekeleme ve püskürtme yapılabilir.

Deri renklendirilmesinde kullanılan renklendiriciler:

- Keçe uçlu kalemler
- Tükenmez kalemler
- Renkli çini mürekkebi
- Kuru boya kalemleri
- Deri kalemleri
- Yıldızlı boyalar
- Çeşitli kalınlıkta fırçalar

Resim 3.1: Deri renklendirmede kullanılan renklendiriciler

3.2. Deriyi Renklendirme

Deriyi renklendirme üç şekilde yapılır.

3.2.1. Lekeleme

Yaprak fazla renkli ve tonlu olacaksa lekeleme tarzında boyanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Lekeleme tekniği ile yaprakları boyayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çiçeğin tabiattaki rengine uygun olarak lekelemede kullanılacak malzemeyi temin ediniz (renkli çini mürekkebi, keçeli kalem vb.).	➤ Renkleri yapacağınız çiçeğin rengine uygun seçiniz.
➤ Çiçeğin tabiattaki rengine ve şekline uygun olarak fırça ile boyayınız.	➤ Önlük giyiniz. Resim 3.2: Taç yaprağı renklendirme
➤ Kurutma kâğıdının üzerine alarak kurutunuz.	 Resim 3.3: Boyanmış taç yaprak

3.2.2. Püskürtme

Benekli yapraklarda uygulanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Püskürtme tekniği kullanarak yaprakları boyayınız.

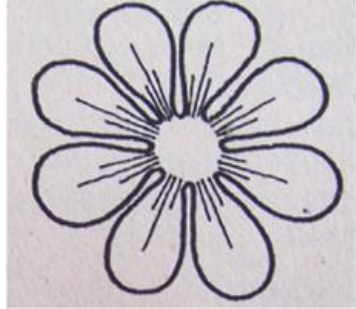
İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çiçeğin tabiattaki rengine uygun olarak püskürtmede kullanılacak malzemeyi temin ediniz (renkli çini mürekkebi, deri boyaları vb.).	➤ Renkleri, yapacağınız çiçeğin rengine uygun seçiniz.
➤ Sert telli bir diş fırçasını mürekkebe veya deri boyasına batırınız.	➤ Boyanın fazlasını silkeleyiniz. Resim 3.4: Fırça
➤ Yaprığın üzerine parmakla direkt püskürterek veya ince delikli süzgecin üzerine hızla fırçayı sürterek boyayınız.	➤ Boyayı spreyli bir şişeye koyarak da uygulayabilirsiniz.
➤ Kurumaya bırakınız.	 Resim 3.5: Püskürtme boya yapılmış yaprak

3.2.3. Çizgileme

Yapraklar kuru iken ince fırçayla çiçeğin özelliğine göre dipten dışa veya dıştan içe doğru çizgileme yapılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çizgileme tekniği ile yaprakları boyayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çiçeğin tabiattaki rengine uygun olarak çizgilemede kullanılacak malzemeyi temin ediniz (ince uçlu renkli keçeli kalem, tükenmez kalem vb.).	➤ Renkleri, yapacağınız çiçeğin rengine uygun seçiniz.
➤ İnce uçlu renkli kalemlerle çiçeğin durumuna göre dipten dışa veya dıştan içe doğru çizgileme yapınız.	➤ Çizgilerin dağılmaması için yaprakların nemli olmamasına dikkat ediniz. Resim 3.6: Çizgilerin yerinin belirlenmesi
➤ Kurumaya bırakınız.	 Resim 3.7: Çizgileme ile renklendirme

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Yapılacak çiçeğe uygun renkte lekelemede kullanılacak malzemeyi temin ettiniz mi (renkli çini mürekkebi, keçeli kalem vb.)?		
2. Çiçeğin tabiattaki rengine ve şekline uygun fırça ile yaprağı boyadınız mı?		
3. Kurutma kâğıdı üzerine alarak yaprağı kuruttunuz mu?		
4. Yapılacak çiçeğin tabiattaki rengine uygun püskürtmede kullanılacak malzemeyi temin ettiniz mi (renkli çini mürekkebi, deri boyaları vb.)?		
5. Sert telli bir diş fırçasını mürekkebe veya deri boyasına batırdınız mı?		
6. Yaprığın üzerine parmakla direkt püskürterek veya ince delikli süzgecin üzerine hızla fırçayı sürterek yaprağı boyadınız mı?		
7. Kurutma kâğıdı üzerine alarak yaprağı kuruttunuz mu?		
8. Yapılacak çiçeğin tabiattaki rengine uygun çizgilemede kullanılacak malzemeyi temin ettiniz mi (ince uçlu renkli keçeli kalem, tükenmez kalem vb.)?		
9. İnce uçlu renkli kalemle çiçeğin durumuna göre dipten dışa veya dıştan içe doğru yaprağın üzerine çizgileme yaptınız mı?		
10. Kurutma kâğıdı üzerine alarak yaprağı kuruttunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise Ölçme ve Değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Deriler doğal renkleriyle doğrudan çiçek yapımında kullanılabilir.
2. () Deri çiçeği boyarken çizgileme, lekeleme, püskürtme ve daldırma yöntemleri kullanılır.
3. () Boya yaparken çiçeğin özelliğine göre farklı boya kalemleri ve boyalar kullanılır.
4. () Boyanacak çiçeğin tabiattaki rengi göz önüne alınarak renklendirme yapılır.
5. () Boyanan deri parçaları bir kumaş üzerine alınarak kurutulur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ediniz. Hatalı yanıtlarınız için konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınız tamamen doğru ise sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında, deri çiçek yapımı tekniğine göre tel sarabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Deri çiçek yapımında tel sarma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri ve örnekleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. TEL SARMA

4.1. Tel Sarmada Kullanılan Araç ve Gereçler

- **Tel:** Yapma çiçeklerde sap ve dal, tellerle yapılır. Amaca uygun olanları, piyasada hazır olarak satılan üstü sarılı çiçek telleri (leton) ile anten telleri ve galvanizli soba telleridir.

Resim 4.1: Çeşitli teller

- **Krepon kâğıdı:** Tellerin sarılmasında genellikle krepon kâğıdı kullanılır. Piyasada krepon kâğıdının çeşitli renkleri vardır. Fakat kopya edilen çiçeğin sap renginde olanı bulunmadığı takdirde kâğıt, çiçek boyasıyla istenilen renge boyanır. Açılarak kurutulur.

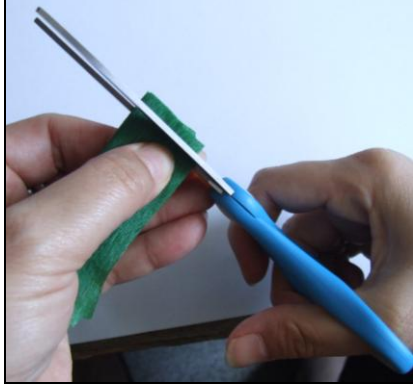
Resim 4.2: Krepon kâğıdı

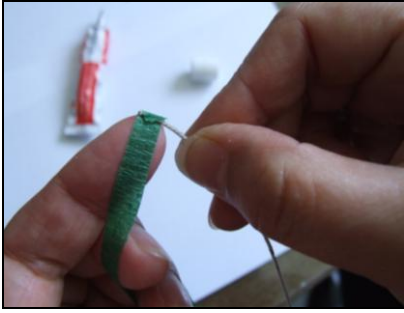
4.2. Tel Sarma

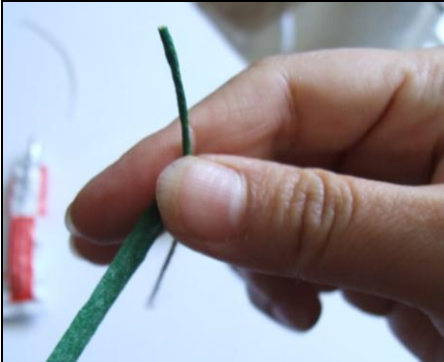
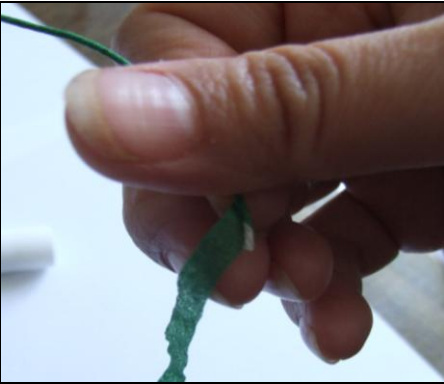
- **Tel oksitleme:** Anten ve soba tellerinin üstü kaygan olduğundan kâğıt ve pamuğun kolaylıkla sarılabilmesi ve sarıldıktan sonra da sıyrılıp çıkmaması için kullanmadan önce ateşte kızdırılır.
- **Tel kesme:** Telleri yapılacak çiçeğin yaprak ve dal durumuna göre istenilen uzunlukta tel makası ile kesilir.
- **Krepon kâğıdı kesme:** Krepon kâğıdı, katlı hâliyle sarılacak telin veya sapın kalınlık ve inceliğine uygun bir ende kesilir.
- **Teli krepon kâğıdı ile sarma:** Tel uygun kalınlıkta kesilen krepon kâğıdı ile sarılır. Deri çiçek yapımında krepon kâğıdı biraz kalın kesilir (Daha fazla bilgi için bk. 10. Sınıf Temel Teknikler modülü).

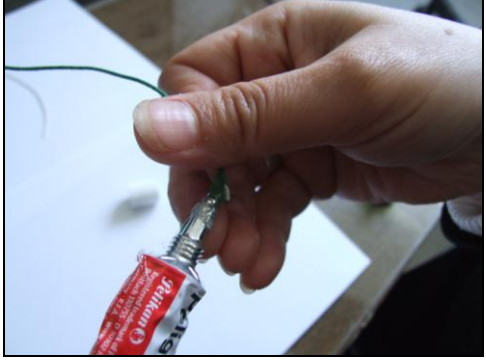
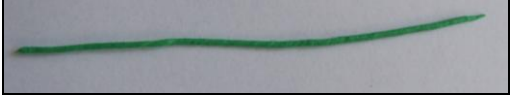
UYGULAMA FAALİYETİ

Çiçek ve yapraklar için tel hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Araç gerecinizi hazırlayınız.	 Resim 4.3 ➤ Telinizin yaprak uzunluğuna ve genişliğine uygun olmasına dikkat ediniz. ➤ Anten teli kullanacaksanız kolay sarmak için kesmeden önce ocak üzerinde yakarak oksitlendiriniz.
➤ Krepon kâğıdını makasla kesiniz.	 Resim 4.4 ➤ Krepon kâğıdını 2-2,5 mm eninde ince kesiniz. ➤ Kalın teller için 5 mm kesebilirsiniz.

➤ Krepon kâğıdını açarak düzeltiniz.	 Resim 4.5 ➤ İthal krepon kâğıtları kalın ve daha bükümlü olduğundan sarılınca kalınlık yapmaması için esnetilerek inceltilir, unutmayınız.
➤ Telin ucuna yapıştırıcı sürünüz.	 Resim 4.6 ➤ Telin ucuna kalınlık yapmayacak ve kirli görünmeyecek yapıştırıcı sürünüz.
➤ Krepon kâğıdını yapıştırıcı sürülen tele tutturunuz.	 Resim 4.7 ➤ Telin ucunun, krepon kâğıdının altından görünmemesine dikkat ediniz.

➤ Krepon kâğıdını sol elinizle tutunuz.	 Resim 4.8 ➤ Krepon kâğıdının tele verev olmasına dikkat ediniz. ➤ Tel, elinizin kullanım şekline göre sağ elle tutulup sola doğru veya sol elle tutulup sağa doğru sarılabilir, unutmayınız.
➤ Sağ elinizle kâğıdı sarınız.	 Resim 4.9 Resim 4.10 ➤ Sağ elinizin baş ve işaret parmakları arasında teli sıkıca yuvarlayınız.

	➤ Düzgün olması için sol elinizle krepon kâğıdını gergin tutunuz. ➤ Krepon kâğıdının üst üste sarılarak kalınlık yapmasını engellemek için verevini bozmayınız.
➤ Bitiş noktasını tekrar yapıştırınız.	 Resim 4.11 ➤ Yapıştırıcı az sürülürse açılma yapar, çok sürüldüğünde krepon kâğıdında sertleşme ve kirlilik oluşur. Bunun için dikkatli olunuz.
➤ Telinizi yapraklara yapıştırmak için biriktiriniz.	 Resim 4.12 ➤ Tellerinizi yapraklara yapıştırana kadar kaybolmaması için başka bir tel veya lastik ile tutturunuz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Araç gerecinizi hazırladınız mı?		
2. Telleri yapılacak çiçeğin yaprak ve dal durumuna göre istenilen uzunlukta tel makası ile kestiniz mi?		
3. Krepon kâğıdını, katlı hâliyle sarılacak telin veya sapın kalınlık ve inceliğine uygun bir ende kestiniz mi?		
4. Krepon kâğıdını açarak düzelttiniz mi?		
5. Telin ucuna yapıştırıcı sürdünüz mü?		
6. Krepon kâğıdını yapıştırıcı sürülen tele tutturdunuz mu?		
7. Krepon kâğıdını sol elinizle tuttunuz mu?		
8. Sağ elinizle kâğıdı sardınız mı?		
9. Bitiş yerini açılmaması için yapıştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise Ölçme ve Değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen sorulardaki boşluklara uygun ifadeleri yerleştirerek faaliyete ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. Yapma çiçekçilikte sap ve dallarile yapılır.
2. Tellerin sarılmasında genellikle kullanılır.
3. Anten ve soba tellerinin üstü kaygan olduğundan kâğıt ve pamuğun kolaylıkla sarılabilmesi ve sarıldıktan sonra da sıyrılıp çıkmaması için kullanmadan önce gerekir.
4. Krepon kâğıdı, katlı hâliyle sarılacakveya..... sapın kalınlık ve inceliğine uygun bir ende kesilir.
5. Telleri yapılacak çiçeğin yaprak ve dal durumuna göre istenilen uzunlukta.....ile kesilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ediniz. Hatalı yanıtlarınız için konuyu tekrar ediniz. Tamamen doğru ise sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında, deri çiçek yapma tekniğine uygun olarak tohum hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Tohum hazırlama yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. TOHUM HAZIRLAMA

5.1. Tohum Hazırlamada Kullanılan Araç ve Gereçler

Tohumun doğadaki hâline uygun olabilmesi için çeşitli malzemeler kullanılır. Pamuk, lif, hazır tohumlar, ırmık, kükürt, çiçek hamuru, renkli hamur, çeşitli kâğıtlar, kumaş, iplik, yün ve zambak gibi çeşitli gereçlerden yararlanılır. Bazı çiçeklerde mum ve vernik gibi koruyucu maddeler de kullanılır.

Tohum, aynı zamanda çiçeğin sapını da teşkil edecek olan, üstü kâğıtla sarılmış bir tel üzerine hazırlanır. Bu telin üst ucunun 0,5 cm altından itibaren bir miktar pamuk sarıldıktan sonra bırakılan uç, sarılan kısım üzerine pensle kıvrılır; buna kanca yapma denir. Yapılan kanca göbeğin yerinden çıkmamasını temin eder. Kancanın üstü pamukla sarılarak tohumun biçimi ve büyüklüğüne göre şekillendirilir.

Tohum yalnız ipçiklerden veya başcıklardan ibaret olacaksa ipçikleri teşkil edecek olan lifler, sapı teşkil edecek tele, üst ucunun yine 0,5 cm altından iplikle sarılmak suretiyle bağlanır. Sarılan iplik, liflerle tel üzerinde birkaç kere çevrildikten sonra telin üst ucu sargı üzerine kıvrılarak kanca yapılır. Kancanın üstü de iplikle sarılır ve yine sara sara aşağıya doğru inilerek iplik ılmiklenir ve fazlası koparılıp atılır.

5.2. Tohum Hazırlama Teknikleri

5.2.1. Yapıştırarak Tohum Hazırlama

Papatya, gerbera gibi çiçekler için karton veya seramik hamur üzerine boyanmış ırmıkların yapıştırılmasıdır.

5.2.2. Bağlayarak Tohum Hazırlama

Gül, menekşe, ortanca gibi çiçekler için lif veya hazır tohumun bağlanmasıdır.

5.2.3. Bağlayarak ve Yapıştırarak Tohum Hazırlama

Bağlanan liflerin üzerlerine ırmık yapıştırılması veya gelincik, anemon, haşhaş gibi çiçekler için karton veya seramik hamur üzerine boyanmış ırmık yapıştırılması ve kenarlarına ayrıca hazır tohum veya lif bağlanmasıdır.

5.3. Tohum Hazırlama Çeşitleri

5.3.1. Malzemelerine Göre Tohum Hazırlama

- **İplik ve jelatinlenmesi:** Kullanılacak çiçeğe göre değişmek üzere makara ipliği, ibrişim ve kordon gibi çeşitli iplikler kullanılır.
- **İrmik ve boyanması:** İrmik sert buğdayın kırılmasıyla özel şekilde hazırlanan bir maddedir. İnce ve kalın çeşitleri vardır. İnce ırmık daha elverişlidir. Atatürk çiçeği gibi çiçeklerin göbeklerinin yapımında kullanılır. Kullanılacağı yere göre boyanması gerekir.
- **Lif ve boyanması:** Lif; mercan ve mine gibi hafif ve küçük çiçeklerin sap yapımında tek tel ve bazı tabii ve dekoratif çiçeklerin göbeklerinin hazırlanmasında grup olarak kullanılır. Yapılacak çiçeğe göre renklendirilmesi gerekir.
- **Kükürtleme:** Bazı çiçek göbeklerinin üstü sarı renkte ve tozlu görünüştedir. Deri çiçeklerin tohumunda bu görünüş kükürt vasıtasıyla verilir. Bu amaçla yapılan işe “kükürtleme” denir. Kükürt sarı renkli toz hâlinde bir maden benzeri olup yandığı zaman öldürücü kükürt gazı hâline geçer. Çalışırken bu noktaya dikkat edilmelidir.

5.3.2. Yapılışlarına Göre Tohum Hazırlama

- **Lifle tohum hazırlama:** Krepon kâğıdı sarılmış tel hazırlanır. Tohum için kullanılacak lif boyutu belirlenerek kesilir. İp ile tel üzerine bağlanır. Telin ucu 0,5 cm geriye kıvrılarak ve lifin alt ucu verrev kesilerek bağlamaya devam edilir. Ucuna yapıştırıcı sürülerek boyanmış ırmığa batırılır (Daha ayrıntılı bilgi için bk. Temel Teknikler modülü).
- **Pamuk ipliğinden tohum hazırlama:** Pamuk ağaç tutkalına batırılarak kasağa gerilir. Kuruduktan sonra istenilen boyda ve üzerine kükürt ya da ırmık yapıştırılarak hazırlanır.

- **İrmikle tohum hazırlama:** İrmik istenilen renkte boyandıktan sonra ister seramik hamuru ister lif ile hazırlanmış tohum üzerine yapıştırılarak kullanılır.
- **Hazır tohumla tohum hazırlama:** Hazır tohumlar ikiye kesilir. Krepon kâğıdı sarılmış tel üzerine bağlanır. Telin ucu 0,5 cm geriye kıvrılır. Hazır tohumun alt ucundaki ipler verevine kesilir ve bağlamaya devam edilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Deri çiçek için seramik hamuru ile tohum hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çukur bir kaba 1,5 ölçü buğday nişastası, 1/2 (yarım ölçü) un ve 1 ölçü tutkal koyunuz.	➤ Ekonomik olunuz. Resim 5.1: Un
➤ Malzemeleri birbirine yediriniz.	➤ Tutkalın elinize yapışmasını ve zor yoğrulmasını önlemek için biraz tahta bir çubukla karıştırıp daha sonra yoğurmaya dikkat ediniz. Resim 5.2: Unun tutkalla karıştırılması
➤ Hamuru kulak memesi kıvamına gelene kadar yoğurunuz.	 Resim 5.3: Hamur hâline getirilmesi
➤ Boya hazırlayınız (yaprak yeşili, Atatürk çiçeğinin kırmızısı tonunda).	➤ Boya hazırlama yöntemlerine uyunuz.

➤ Tel hazırlayınız.	➤ Telin seramik hamurunu taşıyacak kalınlıkta olmasına dikkat ediniz.
➤ Ucunu kanca şeklinde kıvrırsınız.	 Resim 5.4: Krepon kağıdı sarılmış tel
➤ Telin üst kısmına az miktarda pamuk sarınız.	 Resim 5.5: Pamuk sarma
➤ Pamuğu nemlendirerek telin üzerine sarınız.	➤ Dikkatli çalışınız.
➤ Seramik hamurundan dolmalık fıstık biçiminde tepesi düz olan bir tohum hazırlayınız. Şekil 5.1: Tohumun şekli	➤ Tohumun şekline ve büyüklüğüne dikkat ediniz. Resim 5.6: Hamur ile hazırlanmış tohum
➤ Tohumun alt yarısını yeşil renkte boyayınız.	➤ Özenli çalışınız.

 Şekil 5.2: Boyanacak yeri belirleme	 Resim 5.7: Tohumun alt kısmını boyama
➤ Tohumun üst yarısını kırmızı renkte boyayınız.	 Resim 5.8: Tohumun üst kısmını boyama
➤ Şekli bozulmadan kurutunuz.	 Resim 5.9: Boyanmış tohumlar
➤ Formika tutkalını sulandırınız.	➤ Tutkalın çok sulu olmamasına dikkat ediniz.
➤ Tohumu sulandırılmış formika tutkalına batırınız.	➤ Tohumun baş kısmını tutkala batırmaya dikkat ediniz.
➤ Tohumun tepesini sarıya boyanmış ırmığe batırınız (Malzemelerine göre tohum hazırlama bölümünde ırmığın boyanması anlatılmıştır. Bkz. Temel Teknikler modülü).	 Resim 5.10: Tohumu ırmığe batırma

➤ Şekli bozulmadan kurutunuz.	➤ Bir vazo ya da bardağın içinde kurutunuz. Resim 5.11: Tohumun son şekli
➤ Boyası kurumuş olan beş veya altı tohumu birbirine bağlayınız.	 Resim 5.12: Tohumları gruplama

- **Kola ve pamukla tohum hazırlama:** Telin ucuna biraz pamuğun kaymaması için ip sarılır. Bir miktar pamuk sarıldıktan sonra telin ucu geriye kıvrılır. Pamuk sarma işlemine tohum şekli verilinceye kadar devam edilir.
- **Kumaştan saçak keserek tohum hazırlama:** Kumaştan istenilen genişlikte şeritler kesilir. İkiye katlanır. Kat yerinden başlayarak 1-1,5 cm kalana kadar kesilir. Kesilen parçalar tel üzerine bağlanarak tohum oluşturulur.
- **Yuvarlak ıstrapor tanelerinden tohum hazırlama:** Istrapor ovularak küçük tanelerine ayrılır. Tohum için kesilen karton parçalar üzerine yapıştırıcı sürülerek yapıştırılır.
- **Istrapordan keserek tohum hazırlama:** Istrapor tohumun şekli ve boyutu göz önüne alınarak makasla kesilir. Tohumun şekli ve boyutu verilene kadar devam edilir. İstenirse boyanarak kullanılır.
- **Gül dibi yapma:** Şiş ya da kalın tel üzerine önce ip sarılır. Bunun amacı üzerine sarılacak pamuğun yapışmamasının sağlamaktır. Pamuk sarılarak yuvarlak toplar oluşturulur. Renklendirilmiş ağaç tutkalı sürülür. Kuruduktan sonra şiş üzerinden çıkarılır. İçi boşaltılarak kullanılır.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Tohum hazırlamada kullanılan araç ve gereçleri tanıdınız mı?		
2. Tohum hazırlama hakkında bilgi edindiniz mi?		
3. Tohum hazırlama teknikleri hakkında bilgi edindiniz mi?		
4. Ayrı bir kâsede alkol ile hazırlanmış boyadan, irmiğin üzerine fırça ile damlattınız mı?		
5. Karıştırarak irmiğin boyayı tamamen emmesini temin ettiniz mi?		
6. Boyanan irmiği bir kâğıt havlu üzerine yayarak kurumaya bıraktınız mı?		
7. Tohumun boyunu tespit ederek kestiniz mi?		
8. Çukur bir kaba 1,5 ölçü buğday nişastası, 1/2 (yarım ölçü) un ve 1 ölçü tutkalı koydunuz mu?		
9. Un, nişasta ve tutkalı birbirine iyice yedirdiniz mi?		
10. Hamuru kulak memesi kıvamına gelene kadar yoğurdunuz mu?		
11. Yaprak yeşili ve Atatürk çiçeği kırmızısı boya hazırladınız mı?		
12. Tel hazırladınız mı?		
13. Telin ucunu kanca şeklinde kıvırdınız mı?		
14. Telin üst kısmına az miktarda pamuk sardınız mı?		
15. Pamuğu nemlendirerek telin üzerine sardınız mı?		
16. Seramik hamurundan dolmalık fıstık biçiminde tepesi düz olan bir tohum hazırladınız mı?		
17. Tohumun alt yarısını yeşil boya ile boyadınız mı?		
18. Tohumun üst yarısını kırmızı boya ile boyadınız mı?		
19. Tohumların şekli bozulmadan kuruttunuz mu?		

20. Formika tutkalını sulandırdınız mı?		
21. Tohumları sulandırılmış formika tutkalına batırdınız mı?		
22. Tohumun tepesini sarıya boyanmış irmiğe batırdınız mı?		
23. Tohumları kuruttunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise Ölçme ve Değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Tohum hazırlarken pamuk, lif, hazır tohumlar, ırmık, kükürt çiçek hamuru, renkli hamur, kumaş, iplik, yün, pamuk, zambak ve çeşitli kâğıtlardan yararlanılır.
2. () Telin üst ucunun 0,5 cm altından itibaren bir miktar pamuk sarıldıktan sonra bırakılan uç, sarılan kısım üzerine pensle kıvrılır; buna “kanca yapma” denir.
3. () Tohum hazırlama; malzemelerine, yapılarına ve boylarına göre olmak üzere 3’e ayrılır.
4. () İplikle tohum hazırlarken yün iplikler, makara ipliği, ibrişim ve kordon gibi çeşitli iplikler kullanılır.
5. () Bazı çiçek göbeklerinin üstü sarı renkte ve tozlu görünüştedir. Deri çiçeklerin tohumunda bu görünüş ırmık vasıtasıyla verilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ediniz. Hatalı yanıtlarınız için konuyu tekrar ediniz. Tamamen doğru ise sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-6

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında, deri çiçek yapma tekniğine uygun olarak ütü yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Ütü yapma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. ÜTÜ YAPMA

Yapma çiçekçilikte yaprağa, istenilen şekil ve hareketin verilmesi işine ütöleme denir. Bunun için çeşitli araçlar kullanılır.

6.1. Çiçek Ütülerinde Kullanılan Araç ve Gereçler

6.1.1. El Aletleri (El Ütüleri)

Yaprak üzerindeki çeşitli şekil ve kıvrımları meydana getirmeye yarayan tahta saplı demir çubuklardır. Şekillerine göre isim almışlardır.

- Top ütöleri
- Keçi ayağı
- Burun ütüsü
- Oluklu burun ütüsü
- Bıçak ütüsü
- Havuç ütüsü
- Çakı
- Pens
- Yardımcı araçlar
 - Kepek yastığı
 - Lastik

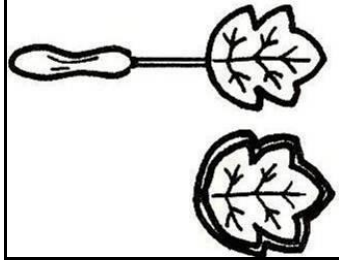
6.1.2. Cendere ve Kalıpları

- **Cendere:** Bir masa üzerinde takriben 20-25 cm boyutunda dörtgen şeklinde demir bir levha oluşturulmuştur. Levhanın üzerinde aşağı, yukarı hareket edebilen bir demir burgu ve burgunun alt ucunda da kalıbı sıkıştırmaya yarayan bir silindir vardır. Burgunun alt ucunda, onu kolaylıkla çevirmeye yarayan bir volan konmuştur.

Resim 6.1: Cendere

- **Kalıp ütüsü:** İki parçadan oluşur. Birinci parça yatak kısmıdır. Pirinçten veya dökümden yapılmıştır. Oyuk olan yüzüne bir taç veya yeşil yaprağının şekli, bütün hatları ve hareketleriyle çıkıntılar hâlinde işlenmiştir. İkinci parça, üzerine yatak içindeki şekiller aynen fakat girintili olarak kazılmış ve bir tahta sapa bağlanmış pirinçten veya lastikten bir yaprak şeklindedir. Bu kısım yatak içine oturtulduğu zaman, karşılıklı girinti ve çıkıntılar tamamen birbirine yerleşerek aradaki kumaşa veya deriye aynı şekli verir.

Şekil 6.1: Cendere kalıp ütüsü

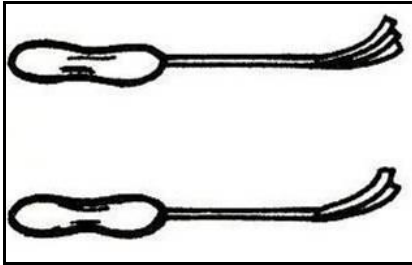
Resim 6.2: Kalıp ütüsü

6.2. Çiçek Ütüsü Yapma

6.2.1: El Aletleriyle Ütüleme

Deri çiçeğin özelliğine göre kullanılacak ütüler, küçük tüpte ısıtılır. Ütüler normal sıcaklıkta olmalıdır. Isınan ütü, sağ el ile sapından tutulur. Deriyi yakmaması için yaprağın dışında ve herhangi bir deri parçasının üzerinde sıcaklığı kontrol edilir. Bundan sonra ütü, vermek istediğimiz şekle göre yaprağın üstüne bastırmak veya bastırırken çekmek suretiyle ütüleme işi tamamlanır.

- **Top ütüler:** Sapları tahta, uçları top şeklinde olan ütülerdir. Tüp üzerinde ısıtılarak kullanılır.
- **Keçi ayağı:** Uçları yaprakların üzerine paralel çizgiler çizebilecek şekilde yapılmıştır. İki, üç veya dört çizgi çizenleri vardır.

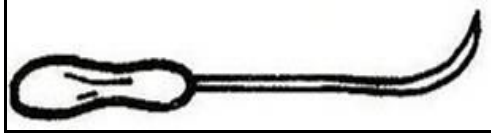

Şekil 6.2: Keçi ayağı ütüsü

Resim 6.3: Keçi ayağı ütüsü

- **Burun ütüsü:** Uç kısmı hafifçe bükülmüş, gittikçe incelen, sivri uçlu bir alettir. Yapraklardaki keskin olmayan uzunca girinti ve çıkıntıları (gül kıvrımları gibi) meydana getirmek için kullanılır.

Şekil 6.3: Burun ütüsü

Resim 6.4: Burun ütüsü

- **Oluklu burun ütüsü:** Ucu burun ütüsününki gibi eğridir. Dış kısmı, bastırıldığı zaman iki çizgi çizerek oluklu yapılmıştır. Oluğun keskin kenarları aletin sivri ucunda birleşir. Oluklu burun ütüsü, yaprakların boyunca devam ettikten sonra uçta bir çukurluk meydana getirmek üzere birleşen çizgileri yapmak için kullanılır.

Şekil 6.4: Oluklu burun ütüsü

Resim 6.5: Oluklu burun ütüsü

- **Bıçak ütüsü:** Uç kısmının bıçak tarzında inceltilmiş kenarı hafifçe eğri bir alettir. Yaprak damarlarını ve keskin çizgileri meydana getirmek için kullanılır.

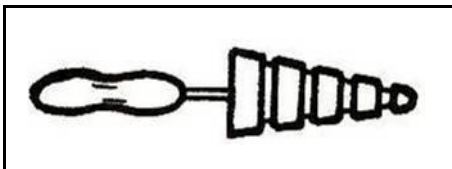

Şekil 6.5: Bıçak ütüsü

Resim 6.6: Bıçak ütüsü

- **Havuç ütüsü:** Havuç biçimindedir. Üzerine belirli aralıklarla halka şeklinde oyuklar yapılmıştır. Yaprakta dışa doğru bükülüşle birlikte derin bir çizgi meydana getirmek için kullanılır (Zambak, sümbül gibi çiçeklerin, taç yapraklarının orta damarları ve kıvrımları havuç ütüsü ile yapılır.).

Şekil 6.6: Havuç ütüsü

Resim 6.7: Havuç ütüsü

- **Çakı:** Piyasada satılan çakıdır. Bazı taç yapraklardaki piliseleri yaparken kullanılır. Bazı yapraklarda pili adedi çok ve sıktır. Bu sebeple bazen de yaprağın şekli uygun olmadığından pililerin pensle yapılması mümkün olmaz ve çakı kullanılır.

Resim 6.8: Çakı

- **Pens:** Hekimlikte kullanılan penslere benzer. Ağız kısmı iki parçalıdır. Bu parçalar yassıdır ve uçları sivridir. Sapın da ucu sivridir. Yapma çiçekçilikte pens, çalışmaların hemen her aşamasında kullanılan bir alettir. Bu nedenle önemi büyüktür. Bununla çeşitli ütüler yapıldığı gibi boyamada, yapıştırırmada, toplama ve dallamada ve çeşitli ütülemelerde (parlatma vb.) pensten daima faydalanılır.

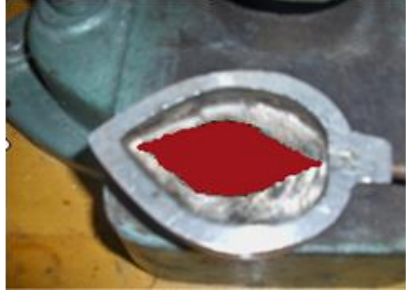
Resim 6.9: Pens

6.3. Cendere Yapma

- **Cenderede kalıp ütüsü ile ütüleme:** Kalıp ütüsü ile ütülenmesi gereken bazı çiçeklerin (Atatürk, ortanca, menekşe, yasemin vb.) ve özellikle yeşil yaprakların damarlarının belirgin bir şekilde verilmesi için uygulanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Atatürk çiçeğinin yeşil ve taç yapraklarını cendere ile ütüleyiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ütü yapacağınız kalıbı hazırlayınız.	➤ Yaprak büyüklüğüne uygun kalıp seçiniz.
➤ Ocağı yakınız.	➤ Yangına karşı dikkatli olunuz.
➤ Kalıp ütüsünün saplı olan alt kısmını ısıtınız.	➤ Lastik kısmı eriyebileceği için üzerinde unutmayınız. Resim 6.10: Cendereyi ısıtma
➤ Yaprağı ortasından kalıba yerleştirirken kaymaması için ikiye katlayınız.	➤ Tersi yüzü varsa yüzü içe gelmek üzere katlanır. Taç yapraklar nemlendirilebilir, unutmayınız.
➤ Isınan kalıbı ocağın üzerinden indiriniz.	➤ Yaprakların yanmaması için ısınısını kontrol ediniz.
➤ İçine yaprağı, yüzü içe gelmek üzere yerleştiriniz.	 Resim 6.11: Yaprağı yerleştirme
➤ Kalıbın üst kısmını kapatınız.	➤ Yaprağın kaymaması için kontrol ediniz.

➤ Cendereye yerleştiriniz.	 Resim 6.12: Cendere yapma
➤ Cendere kolunu çevirerek bastırınız.	➤ Titiz ve dikkatli çalışınız.
➤ Ütülenen yaprağı pensle tutup kaldırınız.	➤ Üzerine baskı yapılmayacak bir kutu içinde muhafaza ediniz. Resim 6.13: Cenderelenmiş yaprak

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çiçek ütülerinde kullanılan araç ve gereçleri tanıdınız mı?		
2. El aletleri hakkında bilgi edindiniz mi?		
3. Cendere ve kalıpları hakkında bilgi edindiniz mi?		
4. Top ütüsü ile çanak yaprağını ütülediniz mi?		
5. Deriden kesilmiş yaprakları boylarına göre sıraladınız mı?		
6. Taç ve yeşil yaprakları cenderelemede kullanılacak olan cendere kalıbını hazırladınız mı?		
7. Kalıp ütüsünün saplı olan alt kısmını ocakta ısıttınız mı?		
8. Taç yaprağını cendere kalıbının içine derinin yüzü altta kalacak şekilde yerleştirdiniz mi?		
9. Kalıbın üst kısmını kapattınız mı?		
10. Cendereye yerleştirdiniz mi?		
11. Cendere kolunu çevirerek bastırdınız mı?		
12. Ütülenen taç yaprağını pensle tutup kaldırdınız mı?		
13. Taç ve yeşil yaprakların hepsini cendere kalıbında ütülediniz mi?		
14. Teli çanak ve yeşil yapraklara yapıştırma bilgi ve becerisini kazandınız mı?		
15. Yeşil yaprakları gruplama becerisi kazandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise Ölçme ve Değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Çiçek ütölemede el ütöleri ve cendere kullanılır.
2. () Yardımcı araçlar kepek yastığı ve lastiktir.
3. () El ütöleri genellikle ısıtmadan kullanılır.
4. () Kalıp ütüsü 3 parçadan oluşur.
5. () Kalıp ütüsü, top ütüsü ve keçi ayağı ütüsü el ütöleri çeşitleridir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ediniz. Hatalı yanıtlarınız için konuyu tekrar ediniz. Tamamen doğru ise sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-7

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında, deri çiçek yapma tekniğine uygun olarak toplama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Toplama yapma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

7. TOPLAMA YAPMA

Çiçeği meydana getirmek üzere çanak ve taç yapraklarının tohum etrafında birleştirilmesine “toplama” denir.

7.1. Çiçek Toplarken Kullanılan Araç ve Gereçler

Pens, hazırlanmış tohum, ütülenmiş yapraklar, yapıştırıcı, beyaz nakış makarası, pamuk, krepon kâğıdı vb.

7.2. Çiçeği Toplama Teknikleri

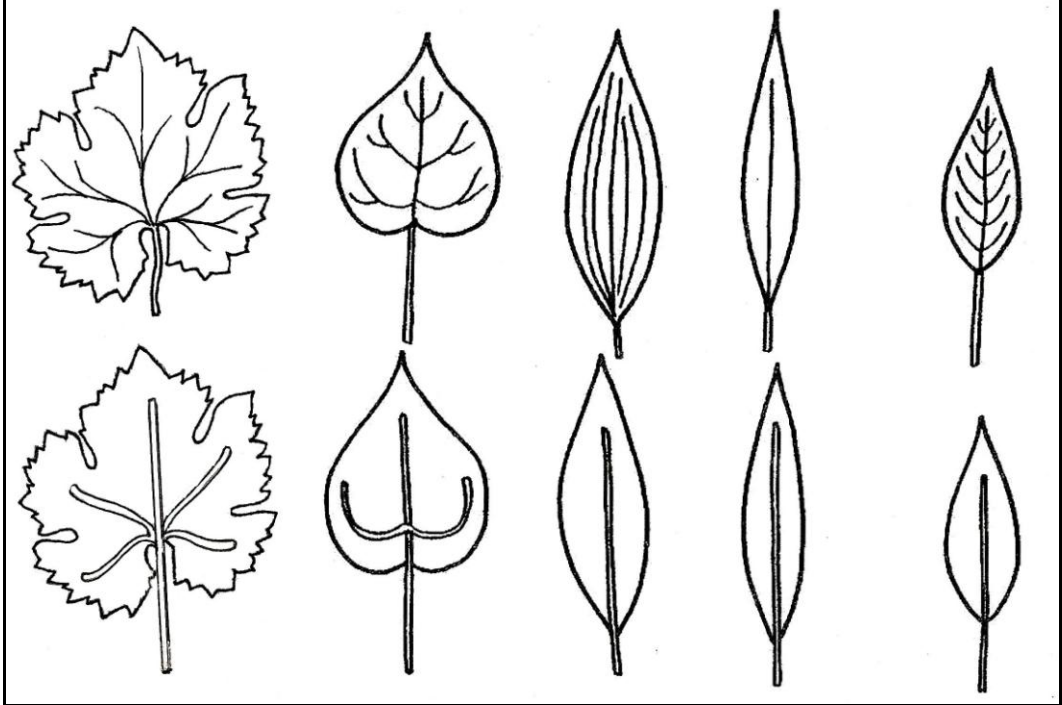
- **Yapıştırarak toplama:** Yalınkat ve az taç yapraklı çiçeklerde uygulanır.
- **Bağlayarak toplama:** Taç yaprakların diplerindeki özellik nedeniyle bağlanması gereken durumlarda uygulanır.
- **Yapıştırarak ve bağlayarak toplama:** Taç yaprakları çok katlı çiçeklerde uygulanır.

7.3. Çiçeği Toplama

Model Atatürk çiçeğini toplarken derinin kalın olması sebebi ile toplama tekniklerinden çok katlı çiçekler için kullanılan bir teknik seçilmesi gerekmektedir.

7.3.1. Teli Yapraklara Yapıştırma

Tel hesabı yapılırken yaprakların ve sapın boyu dikkate alınır. Tel üzerine yapıştırılacak yaprağın 2/3'üne gelecek şekilde hesaplanmalıdır. Sapın boyu da üzerine ilave edilir. Telin yapışacak kadar olan kısmına tutkal sürülerek yaprağın ters tarafından belirlenen ölçüye göre yapıştırılır.

Şekil 7.1: Teli taç ve yeşil yapraklara yapıştırma

UYGULAMA FAALİYETİ

Teli taç ve yeşil yapraklara yapıştırma

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Taç ve yeşil yaprakları için yapıştırılacak telleri ayırınız.	➤ Düzenli olunuz.
➤ Krepon kâğıdı sarılmış tele yapıştırıcı sürünüz. Yeşil ve taç yapraklar için aynı uygulamayı tekrar ediniz.	➤ Yaprığın dala yapışacak kısmına yapıştırıcı sürmeye dikkat ediniz.
➤ Teli yaprağın tersine ve tam ortasına, (üst kısmında yaprak boyunun 1/3 kadar bir boşluk bırakarak) yapıştırınız.	➤ İki kat çalışılmış yaprağa tel yapıştırılacaksa teli iki katın arasına yapıştırınız. Tel yapıştırılacak yaprak çok büyük ve geniş ise üç veya beş adet teli yaprak dibinden yelpaze şeklinde açarak yapıştırınız. Resim 7.1: Tel yapıştırılmış taç yaprak
➤ Yaprak dibinden teli yaprağa nakış makarasıyla bağlayarak sağlamlaştırınız.	➤ İpi tele sarmaya başlamadan önce ve sarma işleminin sonunda düğümlemeyi unutmayınız.

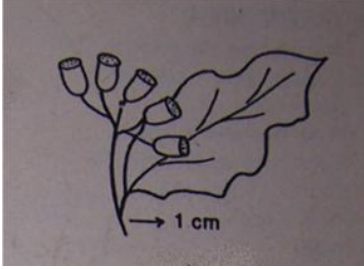
➤ Üzerine bir kat daha krepon kâğıdı sararak temizleyiniz.	➤ Krepon kâğıdının başlangıç ve bitişine yapıştırıcı sürünüz. Resim 7.2: Yaprığın dibine krepon kâğıdı sarma
---	--

Not: Atatürk çiçeğinde kullanılan taç ve yeşil yaprakların tümüne tellerin yapıştırılması yukarıdaki işlem basamaklarına göre yapılacaktır. Atatürk çiçeğinde kullanılacak olan yeşil yapraklar gruplandırılmadan kullanılacaktır.

7.3.2. Taç Yaprakları Toplama

UYGULAMA FAALİYETİ

Ta yapraklarını belirlediğiniz teknik ile toplayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ütülenmiş ta yapraklarını hazırlayınız.	➤ Yapıştırarak ve bağlayarak toplama yöntemini uygulayınız.
➤ Tohumun çevresine birinci boy ta yapraklarını tohumun 1 cm kadar altındaki bir noktadan yapıştırınız ve bağlayınız. Şekil 7.2: Bağlama şekli	➤ Tabiattaki şekline dikkat ederek çalışınız. Resim 7.3: Taç yaprakları toplama
➤ Diğer boy yaprakları sıra ile ilk boy yaprakların bağlandığı noktadan tohumun çevresine yapıştırınız ve bağlayınız.	➤ Atatürk çiçeği gibi çok sayıda ve büyük ta yaprakları olan çiçekleri, sağlam olması bakımından bağlayarak ve yapıştırarak toplayınız. Resim 7.4: Toplanmış çiçek
➤ Ta yaprakların birleştirildiği yerin üzerine bir kat daha krepon kâğıdı sararak çiçeğin alt kısmını temizleyiniz.	➤ Dikkatli ve özenli çalışınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çiçek toplamada kullanılan araç gereçleri hazırladınız mı?		
2. Ütülenmiş taç yapraklarını hazırladınız mı?		
3. Taç ve yeşil yapraklara tel yapıştırarak toplamaya hazır hâle getirdiniz mi?		
4. Tohumun çevresine birinci boy taç yaprakları tohumun 1 cm kadar altındaki bir noktadan yapıştırıp bağladınız mı?		
5. Diğer boy yaprakları sırayla birinci boy yaprakların bağlandığı noktadan tohumun çevresine yapıştırıp bağladınız mı?		
6. Taç yaprakların birleştirildiği yerin üzerine bir kat daha krepon kâğıdı sararak çiçeğin alt kısmını temizlediniz mi?		
7. Bütün boyları bağlayarak dallamaya hazır hâle getirdiniz mi?		
8. Çiçeği toplama tekniklerini öğrendiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-8

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında, deri çiçek yapma tekniğine uygun olarak dallama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Dallama yapma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

8. DALLAMA YAPMA

Hazırlanan çiçek, gonca ve yaprakların sap üzerinde bir araya getirilmesine “dallama” denir. Yapılacak dala tabiisinin elastikiyetini, incelik ve kalınlığını vermek gerekir. Bu iş çiçeklerin kopya edilmesi kadar önemlidir.

Dallamaya dalın ucundan başlanır ve ilk ele alınacak olan da en uçtaki çiçek, gonca, filiz ve yapraktır. Ele alınan bu çiçeğin (yaprak, filiz veya gonca) bağlanmış olduğu tel (sap), model dalın o kısmının elastikiyetine sahip ise tel ilave etmeksizin kendinden sonra konacak çiçeğin (yaprak, filiz veya gonca) bağlanacağı noktaya kadar model dalın kalınlığını vermek üzere ilk önce pamuk, sonra da krepon kâğıdı ile sarılır. Böylece aynı zamanda telin ve çiçeği bağlayan ipliğin pürüzleri de giderilmiş olur.

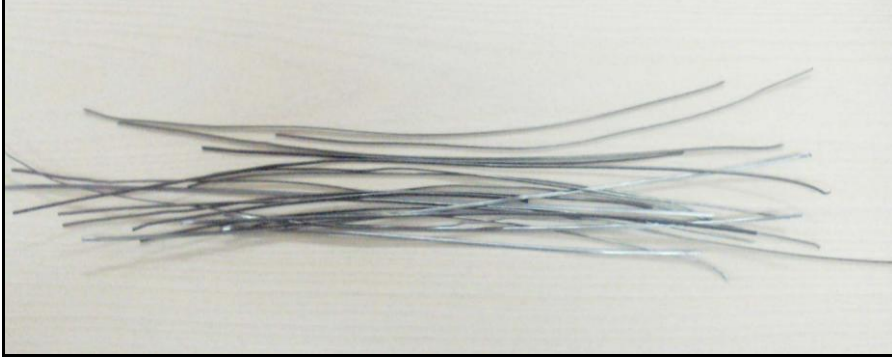
Bundan sonra sırası gelen çiçek (yaprak, filiz veya gonca) ele alınır ve daha önce hazırlanmış olan çiçeğin (yaprak, filiz veya gonca) sapından, birleşeceği yere iplikle sap, sapa sarılmak suretiyle bağlanır. İkinci çiçeğe (yaprak, filiz veya gonca) ait bağlantının altında kalan sap (tel) ucu çaprazlama kesilir.

Kesme işi sonradan eklenecek her çiçekte (yaprak, filiz veya gonca) tekrarlanır. Dala ait bütün parçalar bu şekilde eklenerek dal meydana getirilir.

8.1. Dallama Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler

Dallama yaparken, yapılan çiçeğin özelliğine uygun olarak tel, iplik, yapıştırıcı, kâse, su, pamuk, makas, tel makası, krepon kâğıdı, tabii dal, plastik boru vb. kullanılır.

- **Tel:** Yukarıda da söylendiği gibi sap ve dal tellerle yapılır. Amaca uygun olanları, piyasada hazır olarak satılan üstü sarılı çiçek telleri (leton) ile anten telleri ve galvanizli soba telleridir.

Resim 8.1: Soba teli

8.2. Dallama Yapma

8.2.1. Tele Pamuk ve Kâğıt Sararak Dallama

Bir dala bakıldığında uçtan aşağı doğru çiçek ve yaprakları çoğaldıkça kalınlaştığı, dayanıklılığının arttığı görülür. Yapma çiçekte bu dayanıklılık, ilave edilecek tel adedini artırmak, kalınlığı ise pamuk sararak üzerini kâğıtlamak suretiyle sağlanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Tele pamuk sararak Atatürk çiçeğinizi dallayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Dal için uygun ölçüde kalın tel kesiniz.	➤ Tel makası kullanınız. Resim 8.2: Soba teli kesme
➤ Bir kâseye su koyunuz.	➤ Pratik olunuz.
➤ Parmağınızı ıslatınız.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Teli çiçeğe bağlayarak çiçeğin dibinden başka bir çiçek veya yaprak eklenecek yere kadar pamuk sararak dalı kalınlaştırınız.	 Resim 8.3: Pamuk sarma
➤ Krepon kâğıdını dalın kalınlığına uygun olarak kesiniz.	➤ Krepon kâğıdı açıldığı zaman zikzak olmaması için düzgün kesiniz.
➤ Başlangıç yerine yapıştırıcı sürerek pamuğun üzerini krepon kâğıdı ile sarınız.	➤ Krepon kâğıdının pamuk üzerine sıkı sarılmasını sağlayınız.

➤ Yaprak veya ilave dalı bağlayarak ekleyiniz.	 Resim 8.4: Yeşil yaprakları bağlama
➤ Üzerine pamuk ve krepon sarınız.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Bağlanan yerin altında kalan fazlalıkları verev olarak kesiniz.	➤ Tel makası kullanınız.
➤ İplikle bağlayınız.	➤ İpliği ilmik atarak sabitleyiniz.
➤ Dal kalınlığını muhafaza etmek için bir sonraki eklemeye kadar pamuk ve krepon sarınız.	➤ Pamuğu potluk yapmaması için ince tabakalar hâlinde sarınız.
➤ Sırayla ikinci, üçüncü yaprağı ekleyiniz.	 Resim 8.5: Yeşil yaprakları tamamlama
➤ Dala yaprak veya başka dal ilave edilmeyecekse tabiattaki kalınlığına dikkat ederek aşağıya kadar pamuk sarınız.	➤ Düzgün sarınız.
➤ Üzerine krepon kâğıdını sararak tamamlayınız.	➤ Dalın cinsine göre krepon kâğıdı yerine mulaj kâğıdı da kullanılabilir, unutmayınız.
➤ Dalların üzerine sulandırılmış tutkalı fırçayla sürünüz.	➤ Krepon kâğıdı zamanla yıpranacağından, sağlamlaştırmak, daha parlak ve doğal görünüm sağlamak için tutkal uygulanır, unutmayınız.

8.2.2. Tabii Dal Kullanarak Dallama

Yapılan çiçeğin daha doğal görünmesini sağlamak için tabii dallardan faydalanılır (Özellikle “bahar dalı” gibi çiçeklerde).

Resim 8.6: Bahar dalı

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Dallama yapma hakkında bilgi edindiniz mi?		
2. Dallama yaparken kullanılan araç gereçleri tanıdınız mı?		
3. Dal için uygun ölçüde kalın tel kestiniz mi?		
4. Bir kâseye su koydunuz mu?		
5. Parmağınızı ıslattınız mı?		
6. Teli çiçeğe bağlayarak çiçeğin dibinden yeşil yaprak eklenecek yere kadar pamuk sararak dalı kalınlaştırdınız mı?		
7. Krepon kâğıdını dalın kalınlığına uygun olarak kestiniz mi?		
8. Başlangıç yerine yapıştırıcı sürerek pamuğun üzerini sardınız mı?		
9. Yaprak veya ilave dalı bağlayarak üzerine pamuk ve krepon sardınız mı?		
10. Bağlanan yerin altında kalan fazlalıkları verev olarak kestiniz mi?		
11. İplikle bağladınız mı?		
12. Dal kalınlığını muhafaza etmek için bir sonraki eklemeye kadar pamuk ve krepon sardınız mı?		
13. Sırayla ikinci, üçüncü yeşil yaprağı eklediniz mi?		
14. Dala yaprak veya başka dal ilave edilmeyecekse tabiattaki kalınlığına dikkat ederek aşağıya kadar pamuk sardınız mı?		
15. Üzerine krepon kâğıdını sararak tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise Ölçme ve Değerlendirmeye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Hazırlanan çiçek, gonca ve yaprakların sap üzerinde bir araya getirilmesine “dallama” denir.
2. () Dallamaya dalın ucundan başlanır ve ilk ele alınacak olan da en uçtaki çiçek, gonca, filiz ve yapaktır.
3. () Dallama yaparken; dallandırılacak çiçek ve yapraklar, tel, iplik, yapıştırıcı, kâse, su, pamuk, makas, tel makası, krepon kâğıdı, tabii dal, plastik boru vb. malzemeler kullanılır.
4. () Bir dala bakıldığında uçtan aşağı doğru çiçek ve yaprakları çoğaldıkça inceldiği, dayanıklılığının arttığı görülür.
5. () Dallama tele kâğıt, pamuk sararak veya tabii dal kullanarak dallama olmak üzere 2’ye ayrılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı kontrol ediniz. Hatalı yanıtlarınız için konuyu tekrar ediniz. Tamamen doğru ise sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-9

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında, deri çiçek yapma tekniğine uygun olarak tanzim yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan deri çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Tanzim yapma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

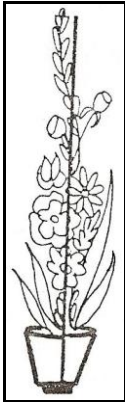
9. TANZİM YAPMA

9.1. Tanzim Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler

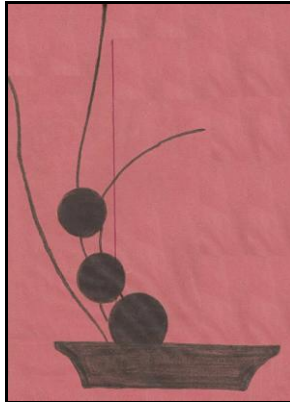
Tanzim yapmada tanzim kapları, iğne uçlu tutturucu (pikflör, kirpi), cam macunu, köpük, yapıştırıcı, yosun, yardımcı kuru dallar, çakıl taşı vb. malzemeler kullanılır.

9.2. Tanzim Yapma Şekilleri

- **Dik tanzim:** Düzenleme yüksektir. Çiçek ve yaprakların ağırlığı kabın ağzına en yakın gelecek şekilde verilir.

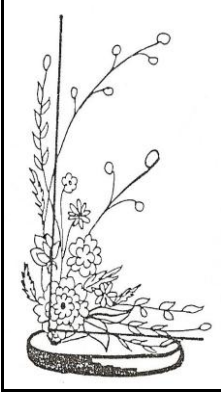
Şekil 9.1: Dikey tanzim

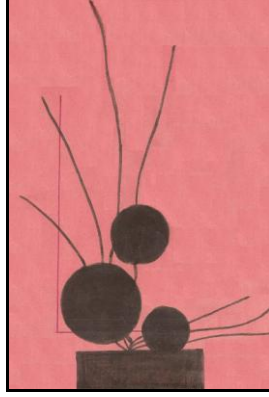
Resim 9.1: Dikey tanzim

- **L şeklinde tanzim:** En çok kullanılan ve en kolay yapılabilen düzenleme şekillerinden biridir. Yüksek olan kenar, düzenlemenin yapıldığı kabın solunda veya sağında olabilir. Üst kısmına hafif çiçekler yerleştirilir. Ağırlık (ilgi merkezi) düşey hâlinde hattın alt kısmına toplanır.

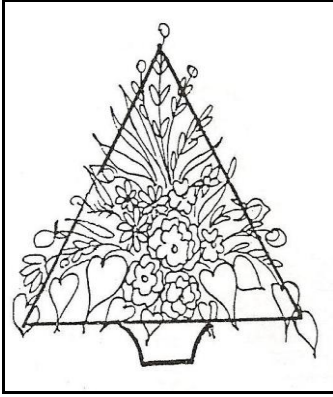
Şekil 9.2: L şeklinde tanzim

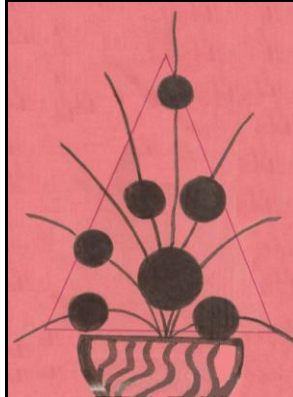
Resim 9.2: L şeklinde tanzim

- **Üçgen tanzim:** Birçok düzenlemenin esasını oluşturan üçgen düzenlemede merkeze açılmış çiçekler yerleştirilir. Kenarlara doğru yaprak ve küçük çiçeklerle üçgen tamamlanır. Ağırlık (ilgi merkezi) aşağıdadır.

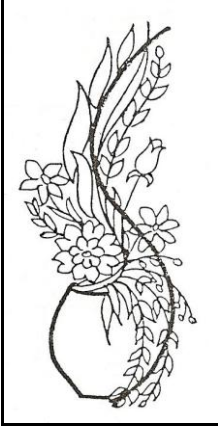
Şekil 9.3: Üçgen tanzim

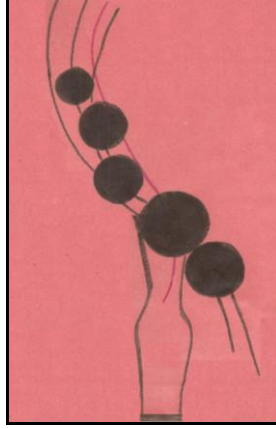
Resim 9.3: Üçgen tanzim

- **S şeklinde tanzim:** Zarif S eğrisi kabın merkezinin çok üstünden başlayarak kabın ağzının aşağısına kadar devam eder. Sallanan bir ritm hissi uyandırır. Ağırlık (ilgi merkezi), düzenlemenin orta kısmındadır.

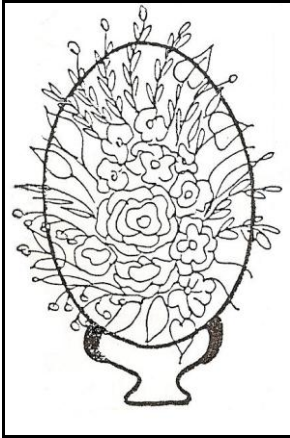
Şekil 9.4: S şeklinde tanzim

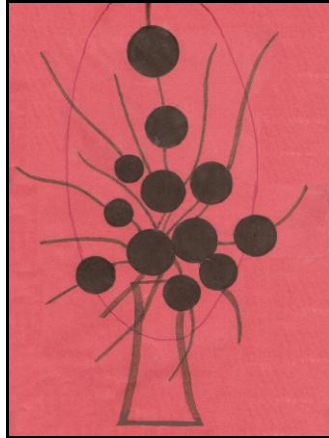
Resim 9.4: S şeklinde tanzim

- **Oval tanzim:** Ayaklı vazolarda kullanılması tercih edilir. Büyük çiçeklerle kuvvetli renkler ovalin aşağıdaki ağırlık merkezine yerleştirilir. Dış kenarlar, küçük ve açık renk çiçekler ve yapraklarla tamamlanır.

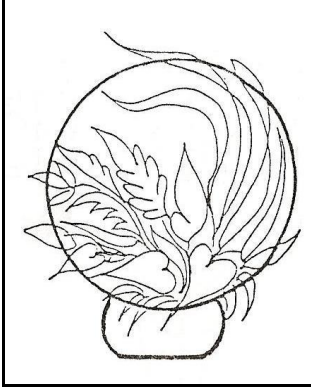
Şekil 9.5: Oval tanzim

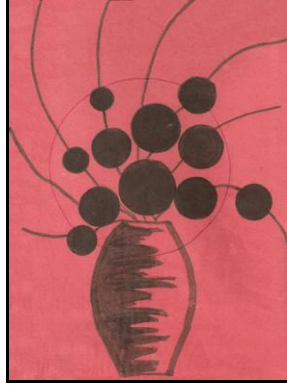
Resim 9.5: Oval tanzim

- **Yuvarlak (daire) tanzim:** Düzenleme kavisli olarak yapılır. Ağırlık (ilgi merkezi) ortadadır. Hatlar ilgi merkezinden yukarıya, yanlara ve aşağıya doğru yayılarak daireyi tamamlar.

Şekil 9.6: Yuvarlak tanzim

Resim 9.6: Yuvarlak tanzim

9.3. Tanzim Yapma

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Tanzim kabını hazırlayınız.	➤ Dikey tanzim yapılacağı için vazo gibi uzun bir tanzim kabı temin etmeye özen gösteriniz.
➤ Toplama ve dallama işlemleri tamamlanmış Atatürk çiçeğinin çiçeklerini ve yeşil yapraklı dallarını vazo içine dikey biçimde yerleştiriniz.	➤ Tanzim kabımız uzun ve yerleştirme şeklimiz dikey olduğu için yardımcı herhangi bir malzemeye ihtiyaç yoktur, unutmayınız. Resim 9.7

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Tanzim kabını hazırladınız mı?		
2. Dik tanzim etme bilgisini kazandınız mı?		
3. L şeklinde tanzim etme bilgisini kazandınız mı?		
4. Üçgen şeklinde tanzim etme bilgisini kazandınız mı?		
5. S şeklinde tanzim etme bilgisini kazandınız mı?		
6. Oval şekilde tanzim etme bilgisini kazandınız mı?		
7. Yuvarlak şekilde tanzim etme bilgisini kazandınız mı?		
8. Çiçekleri ve yeşil yaprakları vazo içine dikey bir şekilde yerleştirdiniz mi? Tanzimi gerçekleştirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise Modül Değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen soruları cevaplayarak modüle ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. Hayvanların üzerinden çıkarılan derilerin özürsüz bir bütün olarak elde edilmiş hâline denir.
2. Derilerin bozulmasına engel olmak için derinin iç kısmının tuz, şap gibi maddelerle ovulup kurutulmasıyla elde edilen deriye denir.
3. Derilerin en ince olanlarına, parlak olanlarınakalın olanlarına da denir.
4. Deriler, ile sertleştirilir.
5. Hangisi kalıp çıkarma yöntemlerinden biri değildir?
A) Yapıştırarak kalıp çıkarma
B) Bakarak (göz ölçüsüyle) kalıp çıkarma
C) Çizerek kalıp çıkarma
D) Ölçerek kalıp çıkarma
6. Yapıştırarak kalıp çıkarma yöntemi çiçeklerle uygulanır.
7. Hangisi deri renklendirme yöntemlerinden biri değildir?
A) Islatma
B) Lekeleme
C) Püskürtme
D) Çizgileme
8. Aşağıdakilerden hangisi kalıp çeşitlerinden değildir?
A) Yuvarlak kalıplar
B) Artı şeklinde kalıplar
C) Dipten yapışan kalıplar
D) Çarpı şeklinde kalıplar
9. Telleri yakma işlemine denir.
10. Krepon kâğıdını, katlı hâliyle sarılacakveyakalınlık ve inceliğine uygun bir ende kesiniz.
11. Lif ve irmik bazı çiçeklerin yapımında kullanılır.
12. Tohum yaparken telin çıkmaması için ucu yapılır.
13. Tohum yaparken bağlanan malzemenin alt ucu potluk yapmaması içinolarak kesilir.

14. Amerikan bezinden dikilerek içi doldurulan ve ütülemede kullanılan aracadenir.
15. Aşağıdakilerden hangisi el ütüleme aletlerinden değildir?
A) Top ütüler
B) Keçi ayağı ütüsü
C) Çekiç ütüsü
D) Havuç ütüsü
16. Çiçeği meydana getirmek üzere çanak ve taç yapraklarının tohum etrafında birleştirilmesinedenir.
17. Aşağıdakilerden hangisi çiçek toplama tekniklerinden biri değildir?
A) Yapıştırarak
B) Çivi ile tutturarak
C) Bağlayarak
D) Bağlayarak ve yapıştırarak
18. Hazırlanan çiçek, gonca ve yaprakların sap üzerinde bir araya getirilmesine denir.
19. Aşağıdakilerden hangisi dallama yöntemlerinden biri değildir?
A) Tele pamuk ve kâğıt sararak dallama
B) Tabii dal kullanarak dallama
C) Plastik boruya geçirerek dallama
D) Bağlayarak ve yapıştırarak dallama
20. Düzenlemenin yüksek olduğu tanzim şekli..... tanzimdir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Hatalı yanıtlar için bilgi konularını tekrar ediniz. Tüm yanıtlarınız doğru ise bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Deri
2	E
3	D
4	Y
5	D
6	Y
7	E
8	D
9	C
10	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Kalıp
2	Bakarak, ölçerek, yapıştırarak
3	Yapıştırarak
4	Yanlış
5	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	D
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Tel
2	Krepon kağıdı
3	Oksitlenmesi
4	Telin veya sapın
5	Tel makası

ÖĞRENME FAALİYETİ-5'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	Y
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-6'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	Y
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-7'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	D
4	Y
5	D

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	Yaş deri	11	Göbeklerinin
2	Ham deri	12	Kanca
3	Glase, süet, rugan, vidala	13	Verev
4	Jelatin	14	Kepek yastığı
5	C Çizerek	15	Çekiç ütüsü
6	Canlı	16	Toplama
7	A Islatma	17	Çivi ile tutturarak
8	D Çarpı şeklinde	18	Dallama
9	Tel oksitleme	19	Bağlayarak ve yapıştırarak
10	Telin veya sapın	20	Dikey

KAYNAKÇA

- Yrd. Doç. AYYÜCEL Muammer, Yrd. Doç. Şengül SUGERTİN, **Çiçek Düzenleme Teknikleri**, Ankara, 1994.
- Yrd. Doç. GÖKÇESU Zeynep, **Deri Teknikleri**, Turan Ofset Basım, 2002.
- GÜNDAŞ Süheyla, Müzeyyen TURTİN, **Yapma Çiçek** (1), İstanbul, 1977.
- GÜNER Deniz, **Yapma Çiçek**, Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi Ders Notları
- MEGEP, **Alan ve Dal Modülleri**, 2006.
- TUĞLACI Pars, Okyanus Ansiklopedik Sözlük, Basaş Ofset Basımevi, 1983.
- ÖZDOĞANLAR Sema, **Çiçek Meslek Analizi**, Ankara, 1977.